

MĀSA LIETUVA

NR. 77

Tik tas užsitarnauja laisvę ir gyvenimą,
kuris kasdien dėl jų kovoja.

Goethe.

DVISAVAITINIS LIETUVIŠKOS MINTIES LAIKRAŠTIS

"MŪSU LIETUVA"

GALIMA ĮSIGYTI SĂO PAULO LAIKRAŠČIŲ
KIOSKUOSE

ŠIOSE VIETOSE:

MIESTE prie pašto Avenida Săo Joăo
PRAÇA DA SÉ viduryje aikštės kioske
BOM RETIRO Rua Silva Pinto ir José
Paulino kampas
ESTAÇÃO DA LUZ prie įėjimo
VILA ANASTACIO lietuvių mokykloje.
ESTAÇÃO DA LUZ prie tilto
CASAS SĂO JORGE Rua Săo Caetano,
526 ir 510
MOÓCA prie autobuso 93 sust. vietos
VILA ZELINA Largo Săo José prie au-
tobuso sust. vietos.

Revista Litwana

NOSSA LITUANIA

Diretor Proprietario Responsável:
DR. JOSÉ FERREIRA CARRATO

ADRESAS:

REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA:
AVENIDA ZELINA, 706 - VILA ZELINA
SĂO PAULO

KORESPONDENCIJAI:

CAIXA POSTAL 371 - SĂO PAULO

KAINA: BRAZILIOJE: METAMS CR. \$ 75,00

PUSEI METU CR. \$ 38,00

KITUOSE KRASTUOSE: DOL. \$ 5

ATSKIRO NR. KAINA: CR. \$ 3,00

Siuvykla VILNIUS

SAVININKAS JUOZAS KARPAVICIUS

VYRU IR MOTERU DRABUZIAI
SPECIALUS PATARNAVIMAS
PRIENAMOS KAINOS

ALM. BARĂO DO RIO BRANCO, 786 S. PAULO

D Ė M E S I O

Kaikurie "M. L." skaitytojai ir ben-
dradarbiai, siųsdami korespondenci-
ją "M. L." Redakcijai ar Administra-
cijai, nesinaudoja mūsų pašto dėžu-
te 371, bet gatvės adresu.

Norime atkreipti dėmesį, ir atei-
tyje prašome žymėti tik pašto dėžu-
tės 371 Nr., nes "M. L." Red. ir A. ribo-
se paštas adresatams nepristatomas.

VIENINTELIAI ATSTOVAI
GARSIOJO VANDENS
LINDOYA

ALAUŠ VARYKLOS COLUMBIA S/A.

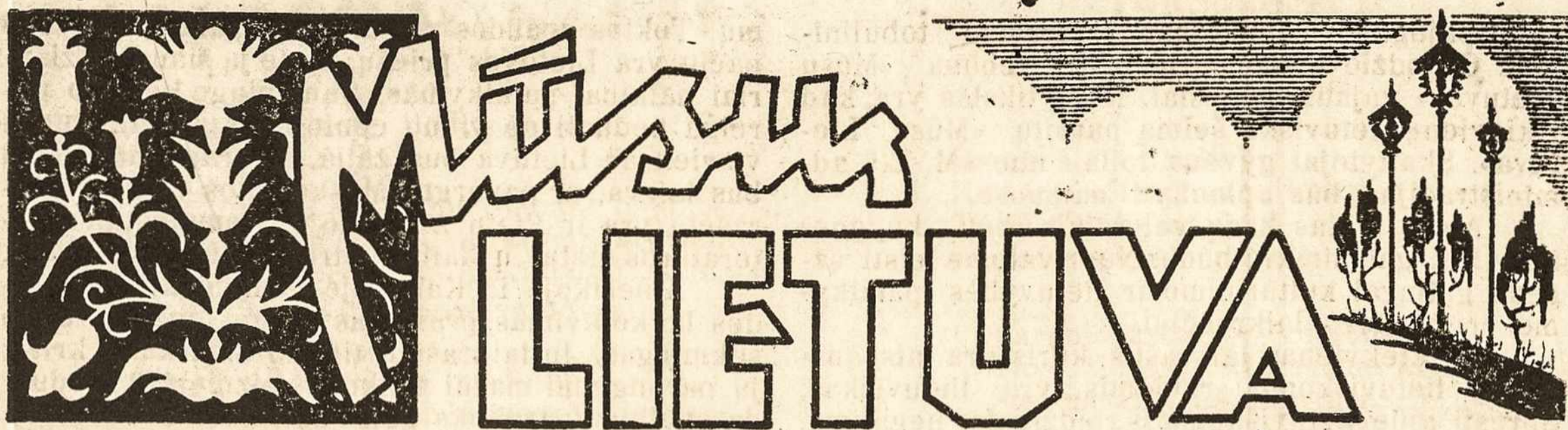
GAMINIŲ PLATINTOJAI

IRMĂOS CARRIERI LTDA.

Lindoya vanduo yra senai žinomas gėrimas, kurio puikų veikimą į žmo-
gaus sveikatą jau visi yra vienbalsiai pripažinę.
Pabandykite, įsitikinkite ir visados naudokite!

RUA DINO BUENO, 795 a 835
TELEFONES: 51-4019 e 51-2223

Caixa Postal 3967
SĂO PAULO

DVISAVAITINIS LIETUVISKOS MINTIES LAIKRAŠTIS

1950 (III m.)

São Paulo (Brasil) Gruodžio 9 d. (Dezembro)

Nr. 24 (77)

SPAUDOS PLATINIMO

MĖNUO

Nepriklausomoje Lietuvoje gruodžio mėnuo būdavo spaudos vajaus mėnesiu. Laikraščių įgaliotiniai miestuose, miesteliuose ir kaimuose lankydavo gyventojus siūlydami užsiprenumeruoti laikraščius. Lietuvoje buvo įvairių politinių ir ideologinių krypčių laikraščių. Skaitytojas užsiprenumeruodavo tą, kuris buvo artimesnis jo įsitikinimams. Lietuvoje nebuvo jau šeimos, kur nepareitų bent vienas laikraštis. Į dažno lietuvių ūkininko ar darbininko pastogę pareidavo keletas laikraščių. Laikraščių leidėjų noras užkariauti didesnes skaitytojų mases, vertė tobulinti jų turinį ir piginti kainą. Ir ši kultūringa konkurencija pasiekė, kad kai kurie savaitraščiai savo skaitytojus skaičiuodavo šimtais tūkstančių. Net dienraščio «XX Amžius» tiražas siekė arti 60 tūkstančių. Kultūriniai žurnalai, kaip pavyzdžiui «Židinys», «Naujoji Romuva» ir kai kurie kiti, lengvai galėdavo konkuruoti su pačiais geriausiai ir moderniškiausiai didžiųjų Europos sostinių žurnalais.

Didelė spaudos pažanga buvo geriausias paminklas ir pagerbimas tų pilkųjų dīlvyrīų, nežinomų knygnešių, ryžtingai platinusių spausdintą žodį, spaudos draudimo metais ir žuvusių kalėjimuose ir ištrėmime.

O kaip dabar yra Lietuvoje su spauda? Kaip visą kultūrinį gyvenimą okupantas sugriovė ir sunaikino, su tokia pat žiauria ir negailestinga ranka išdraskė gražiai klestėjusią spaudą, pagrobė moderniškai įrengtas spaustuves. Kitados Lietuvoje buvo įvairių krypčių laikraščių. Dabar komunistiški, komunistų partijos leidžiami ir griežtai kontroliuojami laikraščiai tebeina. Pat-

riotinė spauda, kaip anais carų laikais, leidžiama slapta, pogrindžio veikėjų. Vėl grįžo laikai, kada anot vyskupo Baranausko «anei druko, anei rašo mums turėt neduoda, tegul bus Lietuva ir tamsi ir juoda». To ir nori šiandieninis Lietuvos okupantas.

Laisvą spaudą turime tik tai išeivijoje, šiaurinėje ir P. Amerikoje. Kanadoje ir kituose kraštuose, Čia lietuviški laikraščiai naudojami visų tų kraštų spaudai suteiktomis laisvėmis ir teisėmis.

Ta laisve naudodamiesi ir leidžiame «Mūsų Lietuvą», kuri nuo Naujų Metų savo skaitytojus lankys kas savaitę.

Užsienyje laikraščio leidimo ir išlaikymo sąlygos yra daug sunkesnės negu savame krašte. Čia laikraštis tegali išsilaikyti tik artimu bendradarbiavimu leidėjų ir skaitytojų, ypač kur iš viso išeivijos nėra per daug. Ir «Mūsų Lietuvos» likimas yra skaitytojų ir rėmėjų rankose.

Spauda yra tautos ir visuomenės termometras. Kultūringa visuomenė neskaitys ir nepalankys nekultūringos, šmeištus skleidžiančios spaudos. «Mūsų Lietuva» nesileido ir nesileis į nekultūringą, pagrįstą melu ir šmeižtais polemiką. Su provokatoriškais nešvaraus leksikono žmonėmis, negali būti jokios polemikos. Ir su malonumu tenka konstatuoti, kad «Mūsų Lietuvos» skaitytojai paimtai kryptiniai pritaria. Tai yra mums pareiškę gyveną Brazilijoje ir kituose kraštuose.

Bet laikraštis vien tik gražiais linkėjimais negali išsilaikyti. Jis reikalingas realios paramos — pinigų. O tą paramą galima suteikti pabaigoj, ar pradžioj metų apmokant prenumeratą ir sulig

savo pajėgumu paaukojant laikraščio tobulinimui. Gruodžio ir sausio mėnesiai tebūna «Mūsų Lietuvos» vajaus mėnesiai. Mūsų tikslas yra, kad į kiekvieną lietuvišką šeimą pareitų «Mūsų Lietuva». Skaitytojai gyveną toliau nuo «M. L.» administracijos, bus aplankyti namuose.

Atėjo laikas kada vėl reikia būti knygnešiais, tik gal kitokiu būdu. Neprivalome leisti užgęsti galingai kultūrinimo ir lietuviybės palaikymo priemonei - laikraščiui.

Ne kiekvienas laikraštis, kuris yra atspausdintas lietuviškomis raidėmis yra lietuviškas. Spręsti apie lietuviškumą iš raidžių dar negalima. Pavyzdžiui Lietuvoje komunistai leidžia lietuvių kalba nemaža laikraščią. Tai tik žodžiai lietuviški, bet ne dvasia ar turinys. Jie šmeižia, niekina, griaua, kas yra brangu lietuviui, o giria rusišką imperializmą, Staliną. Tokių komunistiškai maskoliškos dvasios laikraščią yra ir užsieniuose lietuvių kalba, net Maskvos grašiais palaiko-

mų. Tokios spaudos rėmimas ir palaikymas tuo pačiu yra Lietuvos priešų, kurie ją šiandien žiauriai naikina, palaikymas. Sąmoningo lietuvių pareiga neduoti nė vieno cento tai spaudai, kuriai visvien ar Lietuva bus žalia, ar raudona, ar ji bus laisva, ar pavergta. Maskoliškos dvasios laikraščią yra ir Pietų Amerikoje. Komunistinės literatūros lietuvių kalba netrūksta ir Brazilijoje.

Amerikoje ir Kanadoje komunistinės spaudos boikotavimas praveistas plačiu mastu buvo sėkmingas. Jų laikraščią tiražai smarkiai krito, jų parengimai mažai lankomi, biznierių neduoda skelbimų. Ir koks gali būti bendradarbiavimas ar palaikymas tų, kurie pavergė ir sugriovė Lietuvos gyvenimą, lietuvių atplėšė iš gimtojo sodžiaus ir ištrėmė lėtai mirčiai į sunkių darbų stovyklas Rusijos gilumon.

Maskvos vergų, nors ir lietuvių kalba laikraščią, neprivalo rasti vietos sąmoningo lietuvių namuose.

Kas Mums Pagelbės?

Pasitikėdami viso pasaulio lietuvių vienybe, gavę pradžia realios paramos iš VLIKo ir BALF ikūrėme Vak. Vokietijoje, Diepholze, lietuvišką aukštesniąją mokyklą ir mokiniams bendrabutį.

Tos įstaigos tikslas išgelbėti nuo galutinio nutautinimo Vokietijoje gyvenančių lietuvių jaunuomenę ir paruošti ją tėvynės Lietuvos tarnybai. Daugiausia mums rūpi ateiti į pagelbą Maž. Lietuvos lietuviams, kurie, priversti gyventi tarp vokiečių ir leisti vaikus į vokišką mokyklą, negali patys vieni atsispirti gana stipriai vokietinimo galiai. Džiugu yra matyti į bendrabutį atvykstančius sveikus ir gražius lietuvių klaipečių vaikus, kurie, metę vokišką mokyklą, palikę savo tėvelius stoja į lietuvišką gimnaziją ir su dideliu užsidegimu griebsiasi kartoti savo gimtąją kalbą, kurią jau buvo bepamirštą. Tai daugumoje susipratusių ir Lietuvai ištikimiausių klaipečių vaikai.

Gimnazijoje, kurioje veikia visos 8 klasės, vyksta smarkus darbas. Tai yra vienintelė visoje Europoje tikrai lietuviška ir krikščioniška gimnazija. Visos kitos liet. gimnazijos Vak. Vokietijoje likviduotos, nes vokiečių valdžia, remdamasi aukštųjų komisarių potvarkiais, nesutinka duoti tautinėms tremtinių mokykloms paramos. Taigi mūsų tautiečiai turi būt priversti atiduoti savo jaunąją kartą mokyt ir auklėt vokiečiams. Daugelyje vietų vokiečiai nepriima mūsų vaikų į savo aukštesnes mokyklas. Bet lietuviai vistiek nepajėgtų apmokėti vokiečių mokyklose už vaikų mokslą. Taigi Vokietijos lietuviams ateina tamsiausi laikai, kaip kadaise Lietuvoje carų priespaudos gadyneje...

Tą tamsią valandą ryžtamės nepasiduoti.

Po ilgos ir atkaklios kovos vokiečių įstaigose galų gale pavyko gauti teisę laikyti bent vieną savo gimnaziją ir gauti nors 2 mokytojam algas. Gavome taip pat geras patalpas su visais reikalingais įrengimais mokinių bendrabučiui. Pasišventėliai mokytojai dirba gana sunkų darbą, tegaudami už 1 pamoką vos 40 50 pf.

Visa tai - Vardan tos Lietuvos!

Gimnaziją ikūrėm, mokinius sukvietėm, bet kaip reikia juos išlaikyti - mūsų jėgos nebeišneša. Mokinių tėvai, patys būdami vieni iš varginiausių Europos skurdeivų, jokių būdu negalėtų mokėti už savo vaikų mokslą ir maitinimą.

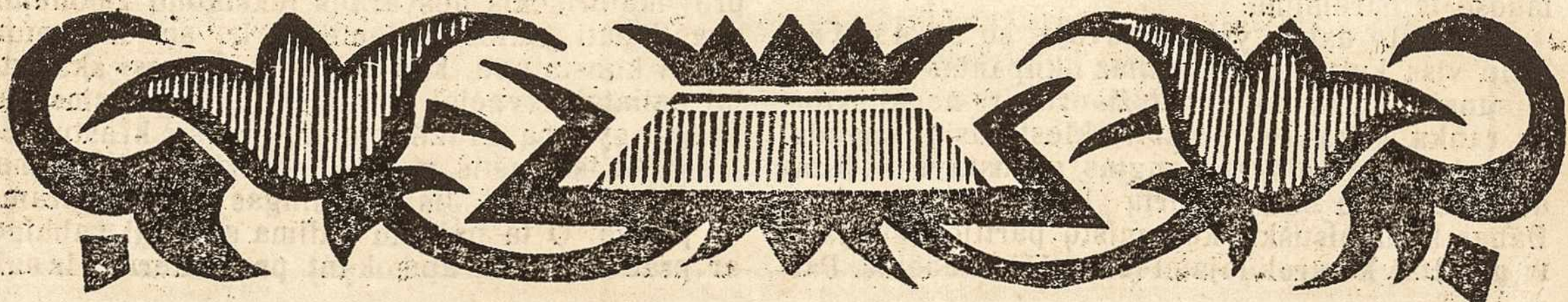
Į Jus tat, brangūs viso pasaulio lietuviai ir šaukiamės!

Rodos, nebūtų jau labai sunku didesnėms lietuvių kolonijoms apsiimt paglobot bent po vieną mūsų gimnazijos klasę ir surinkti mokinių išlaikymui bent po 80-100 dol. kas mėnuo.

Mūsų planas paremtas viltimi, kad visur atsiras kilnių idealistų lietuvių, kurie parodys gražios iniciatyvos ir sutiks pabūti mūsų įgaliotniais. Prašome tokius tautiečius atsiliepti.

Tai yra pirmasis bandymas po platųjį pasaulį išsisklaidžiusiai lietuvių šeimai. Jeigu jis pavyks - mūsų svarbi įstaiga gyvuos ir savo uždavinį atliks. Tada mes visi matysim ir suprasm, kad lietuvių vienybė tai yra toji nepalaužiama jėga, kuri padės mums ištesėt sunkioj kovoj už lietuviškąją kultūrą ir už lietuvių laisvę.

PLB Vokietijos Krašto Valdyba
(21a) Bad Salzufflen
Baum str. 17

LAPKRIČIO NAKTĮ

Magdalena Vinkšnaitienė

Ir vėl jis ten seklyčion šianakt beldžias, -
Jam lyg žemės lenkiusi krūmai alyvų...
Vienmarškiniai beržai paklupdyti meldžias -
Šią naktį viesulas tenai valdovas!

Nuplėšia liepai lapą paskutinį,
Senam gluosniui laužia kaulėtas rankas,
Lyg beprotis šoka kažkokį sukutinį
Ir staugia, tartum alkaniausias vilkas!

Daržely galvas jurginams nukirto -
Vartai aimanuoja gailumu visu...
Pribėgęs prie šulinio padaužo svirtį,
Kažką šaukia kamine kraupiu balsu...

Mėnu šią naktį debesimis klojas,
Dausų platybėj žvaigždės išsislapstė.
Tegul žemė nuodėminga atgailoja!
Tegul klaikume ir tamsoj paskęsta!

Ir varna nebekranksi tokią naktį!
Karklai iš baimės sušoko į prūdą,
Kai gamta ėmė beržų marškinius skalbti,
Pievos ir daubos ežerais paplūdo. -

Ir vėl jis ten seklyčion šianakt beldžias, -
Ok, nesiveržk į širdį, nerime!
Dabar žinau, ko beržai rudeniais meldžias:
Jie lūžta vėtrose, aš - gyvenime...

S. Paulo. 1950 m.

MANO DALIA

Karlanas

Toks melsvas vakaras, paskendęs pusnyse,
Ir krinta sniegas, o toks lengvas, toks purus,
Kur eisim šį vakarą, jaunystė mano,
Jei šiam pasauly artimo tau nieko neturiu.

Jai nėra nieko, kas šį vakarą priglaustų,
Kas pasitiktų vienu nuoširdžiu žodžiu,
Tik verkia vėjas, lyg kapuos vėlė klajūnė,
Ir jo raudoj aš savo sielvartą girdžiu.

Kur eisime šį vakarą, jaunystė mano,
Jei šiam pasauly mums artimo nieko nebėra,
Tik juodos naktys - seserys klajūno partizano
Tik automatas prie širdies ir ošianti giria.

Ramunėlė

Jurgis Baltrušaitis

Ramunėlė tu baltoji,
Kad išpuoštum mano keičią,
Tu iš dulkių atsistoji,
Skaisčią pakeli galvelę...

Vargui - takai pro rugienas
Tavo žiedas - džiaugsmo kraitis,
Štai pasauly aš ne vienas,
Jo bedugnėj ne našlaitis...

Skurdo skausmas lyg pagijo,
Skausmo ilgesys nurimo,
Ir krūtinė jau nebijo
Kryžiaus žemės ištrėmimo.

Saulės taure tu pripylei,
Ir, tamson, žygiuoju drąsiai,
Ir širdis tik klauso tyliai,
Ką tu giedi mano dvasiai...

Ūkininkai Tremtiniai

K. Bradūnas

Ant akmenų prie bloko sienas,
Susėda jie ir pažiūri į tolį.
Jau atšalas palieka molį,
Pareina vėl artojų dienos.

Garuojančiais arimų kauburiais
Jau skraido grįžtantys varnėnai...
Ant akmenio, prie bloko sienos
Ir šiandien nieks nepasikeis.

Nei žemės, žagrės, nei žirgų,
Nei saulėj šylančių vagų
Nėra tuštėjančioj buity.

Taip sėdi jie dienų dienom
Širdim kietom ir kruvinom,
Tylūs, kaip medžiai išrauti.

ANAPUS

Perlas Kontėdas

— Palauk, pasakok toliau, kaip ten buvo (17) su Kozlovu, — vėl pertraukė Mykoliuką Šogamas.

— Aha, nagi paprašė mane išvaryti iš pėsės. Aš nieko blogo nemanydamas, — pradėjo vėl iš naujo pasakoti Mykoliukas, — apsiėmiau šį darbą padaryti. Tiesa sakant už mane gal ir visoje Lietuvoje neatsirastų, kas geriau išvarytų. Na, ir aną kartą išėjo pulki kaip ir visuomet. «Krūminę» su Kozlovu sunkėm miške, kaip paprastai. Mat, policijos reikėjo saugotis. Gaudė...

Kai viskas buvo baigta ir pasidalinę bonkomis rengėmės namo, staiga mus čia pat, prie katilo, užklupo policininkai. Žinoma - jokio pasiteisinimo nebuvo, kas patikės, kad ne broga, o tešla duonai arba kiaulėms jovalas ir panašiai...

Buvo teismas. Aš gavau mėnesį atsėdėti, bet teisėjas liktinai nuo bausmės mane atleido. O Kozlovui teko blogiau. Pasirodė, kad rugiai kuriuos jis sumalęs girnomis namuose davė išvaryti samagonui, buvo pavogti pas kaimyną Grozda. Ir be to, pas jį namuose, kratos metu, policija rado iš Račiūnų dvaro pavogtus lašinius ir avių kailius.

Teisme atsirado dar dvi Kozlovo neužbaigtos bylos už arklių vagystes ir kai viską krūvon sudėjo, tai jam teko tris metus ir du mėnesius kalėjime patupėti. Nuo to ir prasidėjo. Kozlovas visą laiką manė, kad aš jį įskundžiau susitaręs iš anksto su policija, nors tai netiesa.

Paskui tik sužinojau, kai Kozlovą ir kitus sėdinčius kartu su juo išlaisvino raudonoji armija, kad jį įskundė jo draugas Jahupla Makarovas, kuris kartu su Kozlovu vogė ir paskui užpyko, kad tas prie dalybų jį apstatęs, išdavė slaptom policijai. Dabar Jahupla išrinktas deputatu į liaudies seimą. Pats Kozlovas išstatė jo kandidatūrą, kvailys. Kas įskundė, o ant ko pykta... Jei netikit, galite juos abu pasisaukti ir pasiklausinėti - meluoja aš ar ne! — užbaigė aiškinti Mykoliukas.

— Na, gerai! O pasakyk tu man, kodėl šovei į Agapą? — staiga paklausė Šogamas.

— Ka-a-s? Ar aš-š? — klausimu atsakė Mykoliukas.

— Taip! Tu! — patvirtino Šogamas.

— Tegul aš čia skradžiai žemėn prasmėgsiu. Tegul mano ranka nudžiūsta, jei aš meluoju. Jokio Agapo aš nešoviau. Aš tik pranešiau milicijai, kaip mačiau, taip ir papasakojau. Aš tik vieną žinau ir esu tikras...

— Ka žinai ir kuo esi tikras? — staigiai pertraukė jį Šogamas.

— Aš žinau ir esu tikras, kad aš Agapo nešoviau, — atsakė Mykoliukas.

— Tai tu sakai nekaltas esi. Papasakok man viską iš pat pradžių. Tik nemeluok, nes pas mane už melavimą... aišku? — įspėjo Šogamas.

— Savaimė aišku ir... be žodžių supranta-

ma. Bet aš negaliu daugiau kalbėti.

— Kas yra?

— Valgyti noriu. Man silpna darosi. Galva svaigsta — atsakė Mykoliukas atsisėdamas prie sienos ant grindų ir užidengęs delnu akis pradėjo dėjuoti.

Šogamas pašaukė sargybinių ir liepė atnešti dvigubą porciją pagerinto maisto daavinio.

— Kada sargybinis atnešė kėšservuoto kumpio, sviesto ir baltos duonos, Šogamas liepė Mykoliukui pavalgyti.

Mykoliukas suvalgęs viską, pasijuto, kad ne tik numalšino alkį, bet prisisotino mažiausia porai dienų.

— Gal kokį stikliuką «baltosios» turi? — paklausė jis šalia stovinčio sargybinio.

Mykoliuko klausimas sargybiniui, ne tik pasirodė nelauktas, bet baisiai keistas, nes, turbūt, niekas dar tokio klausimo visoje NKVD istorijoje nebuvo padaręs, išskyrus Mykoliuką.

Todėl jis visas virtęs klausukų pažiūrėjo į Šogamą, laukdamas ką tas nuspręs.

— Atnešk jam šimtą gramų vorkos, — paliepė Šogamas enkavedistui.

Mykoliukas sargybinio atneštą degtinę išmetė, tartum, už ausies, vienu gurkšniu, ir nušluostęs atbula ranka lūpas vėl kreipėsi prie sargybinio:

— Kad taip vieną cigaretę. Taip norisi dūmą užtraukti...

Sargybinis vėl klausiamai pažiūrėjo į Šogamą.

— Še, duok jam cigaretę, tegul užsirūko, — pasakė Šogamas mesdamas pokelį cigarečių, kurias sargybinis pagavo ore ir išėmęs vieną padavė Mykoliukui.

— Ugnies, — vėl kreipėsi į sargybinių Mykoliukas.

Tas jau nebelaukdamas Šogamo leidimo išėmęs degtukų dėžutę iš kišenės pridegė cigaretę, paskui surinkęs nuo stalo lėkštę ir popierius išėjo.

— Sotus esi? — paklausė Šogamas.

— Visiškai... — atsakė Mykoliukas.

— Na, tai dabar pasakok viską iš eilės.

Mykoliukas nekeisdamas išvaizdos, nei balso viską išdėstė Šogamui, atkartodamas savo pranešimą padarytą milicijoje iki pat smulkmenų. Šogamas klausėsi nenuleisdamas akių nuo Mykoliuko ir retkarčiais pertraukdamas jį užduodavo klausimus.

Mykoliukas iš padarytų Šogamo klausimų suprato, kad pastarajam nuspiauti į Agapą, Gurkiną ir kitus. Šogamui buvo svarbu žinoti, kur galėjo dingti Agapo portfelis su dokumentais..

— Kas kurį apstatysime, — vėl prabėgo Mykoliuko galvoje mintis ir jo smegenyse pradėjo gimti neaiški išsigeibėjimo viltis.

Toliau bepasakojant Mykoliuko galvoje pradėjo užsimegsti ir ryškėti išsilaisvinimo - pabėgimo planas. Dabar Mykoliukui buvo už vis svarbiausia, kad kaip nors, kekiu nors reikalu Šogamas lieptą jį išgabenti už kalėjimo sienų, o ten paskui jau duosis matyt...

Šogamas uždavė dar keletą klausimų ir ant galo paklausė:

— Ar važiuodamas į miestelį po to, kai pasitebėjai prie medžio gulintį Agapą, kelyje nieko neregėjai? Nematei?

Vėl blankus išsigelbėjimo spindulys švystelėjo Mykoliuko sąmonėje ir jis nei kiek nesvyruodamas atsakė:

— Kaip nemačiau? Žinoma mačiau!

— Ką matei, kur matei?

— Na, už kalnelio iš miestelio dviračiu važiuojantį žmogų.

— Pažinai jį?

— Kaip nepažinsi? Žinoma, pažinau!

— Kaip jis vadinasi?

— «Vėžiuku» tą žmogų pravardžiuoja. Kaip jo tikroji pavardė aš nežinau...

— Kodėl jį vėžiuku pravardžiuoja?

— Kad jis vasarą vėžius gauda, o žiemą šeškus ir voveraites, todėl ir vadina taip.

— Kur jis gyvena?

— Gyvena ten už liūno pelkių, netoli ežero tarp krūmų maža lūšnelė... ir gyvena, — atsakė Mykoliukas numojęs ranka neapibrėžta kryptimi.

— Žemėlapyje galėtum parodyti? — paklausė Šogamas.

— To tikrai nežinau. Niekam niekad nieko žemėlapyje nesu rodęs, — atsakė Mykoliukas.

— Na, eikš čia, surask man miestelį, kur pats gyveni, — įsakė Šogamas rodydamas ranka didelį, visą siena uždengiantį žemėlapi.

— Žemėlapyje Mykoliukas gerai orientavosi. Būdamas kariuomenėje baigė puskarininkų mokyklą. Tačiau sustojęs prie žemėlapijo padarė avino išvaizdą, nuduodamas, kad nieko čia nenusimanas. Jo akys įsisiurbė į padarytus žemėlapyje ženklus, linijas ir vėliavukėmis pažymėtas vietas.

Jis visa savo vidujinės jėgos valia, stengėsi iki mažiausių smulkmenų viską užfiksuoti atmintyje. Mykoliukui po kiek laiko visiškai paaiškėjo, kad visos žemėlapyje padarytos linijos su rodyklėmis ir be jų, buvo nukreiptos į Lušio prisilaikymo vieta.

Mykoliukas suprato ir antrą dalyką, kad jeigu jis ką nors parodyt Šogamui žemėlapyje, tai tas mėgins apseiti ir be jo. O jeigu neparodyt?...

Todėl Mykoliukas nepakeisdamas išvaizdos stovėjo tylėdamas irėmęs išverstas akis žemėlapi, svarstydamas visas galimybes kokios jam tik galėjo ateiti į galvą.

Šogamas sėdėdamas fotelyje žiūrėjo į Mykoliuką iš šono stuksendamas pirštais per stalą ir pagaliau išvestas iš kantrybės paklausė iš naujo:

— Ar ilgai ten žiūrėsi? Gali žemėlapyje parodyti kur tavo miestelis?

Mykoliukas nusprendė galutinai.

— Mažaraštis esu aš, nieko čia suprasti negaliu...

Šogamos atsistojo, paėmė nuo stalo linijuo- tę, priėjo prie žemėlapijo — Štai, čia yra Vilnius, — pasakė jis rodydamas linijuotės galu ten,

kur buvo žemėlapyje daugiakampis ženklas ir užrašas «Vilnius.»

— Ką? Čia Vilnius? Nesuprantu! Vilnius — štai, čia, — parodė ranka Mykoliukas ten, kur matėsi Gedimino pilies kalnas, bažnyčių bokštai ir Paneriai. Jis bailiai žvelgė į savo persekiotoją ir laukė kuo tas viskas baigsis.

Šogamas dar kartą atydžiai pažiūrėjo į Mykoliuką ir numojęs ranka paklausė:

— O taip, be žemėlapijo, galėtum parodyti kur gyvena Vėžiukas?

— Savaime aišku, kad parodysiu kur vėžiukas, — sutiko Mykoliukas.

Šogamas priėjęs prie stalo paspaudė signalo mygtuką.

— Dar noriu vieną dalyką? — prabilo Mykoliukas žiūrėdamas į prie durų stovinčio sargybino - vaiduoklio kumščius.

— Sakyk! Ko dar nori? — palausė Šogamas atsisėsdamas fotelin.

— Valgyt dar duosit? Daugiau kalėjime nelaikysit ir tam geležiniame narve nevežiosit?

— Ir valgyt gausi, ir kalėjime nelaikysim. Bet jeigu melavai!...

— O kam man meluoti? Mano reikalas surasti vėžiuką ir parodyti kur gyvena, ir daugiau nieko. Na, o kai vėžiuką surasim, gal galėsiu aš čia pasilikti - automobilius valysiu, žuvų prigaudysiu Neryje, — klausinėjo Mykoliukas.

— Ir automobilius galėsi valyti ir žuvis gaudyti. Tik pirma parodysi kur gyvena Vėžiukas, — paaikino Šogamas.

— Žinoma, kad parodysiu, kaip neparodysiu! Aš Rudnikų girią, iš upes, galima sakyti, kiau- rai pažįstu, — vėl ir naujo tą patį porino Mykoliukas.

Tuo tarpu kabinetan įėjo Petrovas. Šogamas liepė Petrovui dar kartą pavalgydinti Mykoliuką; paskirti automobilį ir palydovus, be to vienas iš palydovų turįs būti gerai susipažinęs su vieta ir mokas lietuviškai.

— Paruošę viską ateikite pas mane - gausit papildomų instrukcijų, — užbaigė Šogamas liepdamas Petrovui išvesti Mykoliuką.

Išvedus Mykoliuką iš Šogamo kabineto jį uždarė vieną atskirame kambaryje, kur buvo kėdė, stalas ir lova. Po kiek laiko atnešė jam valgyti. Mykoliukas ne tik numalšino alkį, bet prisitino kaip reikia. Maistas buvo geras ir pavalgyti užteko pakankamai.

Kada sargas atėjo pasiimti tuščią katiliuką, Mykoliukas net apie degtinę prisiminė. Bet tas tik pažiūrėjo ir nieko nesakęs uždarė duris ir jas užrakino.

Pasilikęs vienas Mykoliukas dar kartą pergalvojo paskutinių dienų įvykius ir nuarė, kaip tik jį išveš ieškoti «Vėžiuko» - bėgti.

— Pabėgimo planą išdirbsiu kelionėje. Dabar neverta apie tai galvoti, — nusprendė Mykoliukas.

Pastovėjęs vidury aslos, Mykoliukas priėjo prie lovos, atsisėdo ir pradėjo sau įsivaizduoti, kaip Šogamas jausis sužinojęs, kad «paukštis» jam iš nagų paspruko.

— Miego noriu, — pasakė pats sau Mykoliukas žiovaudamas ir išsitiesęs ant lovos užmigo.

Kiek ilgai miegojo, Mykoliukas negalėtų pasakyti. Jį prikėlė atidaromų durų gurgždesys. Jis pašoko, laukdamas kas pasirodys duryse. Ir jis

pamatė ginkluotą enkavedistą, kuris permetęs jį nuo galvos iki kojų pasakė:

— Einam.

Ilgais koridoriais enkavedistas Mykoliuką išvedė į aukštą mūrų aptvertą kiemą. Kieme Mykoliukas pastebėjo pilką, brezentu dengtą pusiau-sunkvežimį, o prie jo enkevedistą uniformoje ir dar du automatais ginkluotus sargybinius.

Leitenantas pasirašęs knygon, kad priėmė suimtąjį savo atsakomybėn, priėjo prie Mykoliuko ir pasakė:

— Duokš, čia dešinę ranką!

Mykoliukas ištiesė dešinę ranką. Enkavedisto rankose pasirodė dvi geležinės apyrankės, sujungtos trumpa grandine. Kada viena apyrankė užsirakino aplink Mykoliuko riešą, enkavedistas liepė ištiesti jam kairiąją ranką. Mykoliukas pažiūrėjo į savo surakintas rankas, paskui į dangų ir jam pasirodė, kad dangus pasidarė juodos spalvos.

— Na, surakintom rankom ir dar trys bu deliai su automatais... Niekur neišbėgsi, — liūdnai pagalvojo Mykoliukas ir jo akyse dienos šviesa visiškai užgėso.

— Galima sėstis, draugas leitenante? paklausė vienas sargybinių.

— Galima, — pasakė leitenantas ir pasisukęs į Mykoliuką pridėjo: — Tai tu, turėk galvoje, jeigu tik mėginsi ką nors - kulipka pakaušin, be jokių ceremonijų - suprantama?

— A, šitas tai jau savaime aišku, — nužemintai sutiko Mykoliukas.

— Reiškia važiuosim automobiliu, pakol bus galima važiuoti, o paskui arkliais ar pėsti eisime ir tu mums parodysi kur gyvena tas Vėžiukas. O jei spardysies - durtuvu į nugarą - supratai?

— Tas irgi savaime suprantama, — pasakė Mykoliukas žiūrėdamas į prie enkavedistų automatų pritvirtintus durtuvus, kuriuos jis panašius jau buvo matęs, kai jį tik atgabėno kalėjiman.

— Na, sėskitės, — įsakė leitenantas lipdamas šoferio kabinon,

Kada Mykoliukas ir šalia jo du enkavedistai susėdo užpakalyje, šoferis pasukęs galvą į užpakalyje sėdinčius paklausė:

— Ar jau viskas tvarkoje?

Mykoliukas ne tik pažino šoferio balsą, bet pakėlęs akis pamatė prieš save Barkaus veidą ir vos neriktelėjo iš nustebimo ir džiargumo. Tačiau supratęs, kad čia ne vieta ir ne laikas, įartinai pasirodyt, nudavė, kad nieko nepastebėjo.

Automobilis išvažiavęs iš NKVD kiemo, po trumpo laiko atsidūrė už miesto ribų. Visi važiavo tylėdami. Kelias po kiekvieno kilometro darėsi vis prastesnis, per tiltus teko važiuoti beveik vėžlio žingsniu. Tiltai buvo skylėti ir pusiau supuvę; matyt, nebuvo kas juos dabar taisytų...

Po piet toluomoje pasirodė miestelio bažnyčios bokštas ir netrukus Barkus sustabdė automobilį ties vietos NKVD bustine.

Leitenantas iššokęs iš mašinos nuėjo pas NKVD viršininką ir sugrįžęs po pusvalandžio pranešė, kad sustos valandai poilsio. Mykoliuką uždarė daboklėn, o prie durų liko vienas iš sargybinių.

Papietavus leitenantas liepe parvesti Mykoliuką tikslu jį smulkiai apklausinėti ir nustatyti tolimesnį kelionės planą.

Leitenantui apklausinėjant Mykoliuką dalyvavo Barkus ir vietos NKVD viršininkas. Iš My-

koliuko pasakojimo buvo prieita išvados kad «Liūno pelkė», kur gyveno Vėžiukas turėjo būti netoli Kernavės ežero už Visinčios upės.

— Mano nuomone, šią vietą bus patogiau pasiekti iš Naujakonių. Iki tenai galėsime daskapstyti automobiliu, o toliau arkliais arba pėsti, — pasakė Barkus.

— Ir aš taip manau, nes nors ir galima būtų pasiekti trumpesniu keliu, bet išvažiuoti bus neįmanoma, — pareiškė vietos NKVD viršininkas.

— Tai gerai, dabar tiesiai važiuojam į Naujakonius, o toliau jei negalima bus automobiliu, paimsime arklius, — nusprendė leitenantas.

Iki Naujakonių liko tik penki kitometrai, tačiau, tarpe keleivių ir Naujakonių buvo Šalčios upė ir dar vienas tiltas.

Gana stačiu pašlaitės keliu automobilis žvygydamas visus stabdžius pradėjo leistis žemyn. Kada jau buvo privažiuota visai arti tilto, užpakalyje nesavu balsu riktelėjo:

— Stok, sakau tau stok! Varlės tavo galva, čia mes jokia būdu nepravažiuosime, jau aš šitą tiltą gerai pažįstu!...

Automobilis sustojo. Leitenantas iš praeities turėjo praktikos ir išmoko su tiltais atsargumo.

— O tu iš kur žinai? — paklausė jis pasukęs galvą Mykoliuko pusėn.

— Iš kur žinau? Kiek kartų aš sėdėjau po šituo tiltu, gaudydamas žuvis, ar žinai? — pasakė Mykoliukas klausimu į klausimą.

— Bet tiltas nesenai atremontuotas...

— Atremontuotas! — Mykoliukas ilgai ir žiauriai nusikeikė. — Atremontuotas! Taip! O remontas tarybinis, vienos puvenos...

— Na tu «žuvautojas» užsisukimuose lėčiau, aš tau parodysiu «tarybinis remontas».

— Ką tu man parodysi? Man mano galva brangesnė už tavo varlės makaulę. Remontavo! Iš viršaus padėjo vieną kitą naują lentą, o sijos kaip buvo supuvę, taip ir pasiliko... vienos trandys... eik pats pažiūrėk...

Leitenantas nusikeikė tvirtai, nežinodamas kaip pasielgti... Išvaizda jo visiškai apsiniaukė.

— Tu man iškėk — bliovė toliau Mykoliukas, — ką, ar mano gyvenimas man nebrangus, ką? Aš tau sakau - tiltas luš! Neišlaikys automobilio. Dievaži, neišlaikys. Čia šiaip taip vežimas gali pravažiuoti, ir tai visas tiltas dreba. O automobilio jokia būdu neišlaikys. Eik, pats pamatysi...

— Kad tave perkūnas... ką čia dabar daryti, — pasakė leitenantas ir dar kartą nusikeikė.

— A - labai paprastai, reikalinga porą pušelių nukirsti ir ten prie ano galo, paremti taip, kad pušelės tiesiai po ratais stovėtų - na ir greičiau, nes jau naktis visai čia pat lauke.

Už tokius remontus reikalinga tiesiai prie sienos statyti ir kulipką kakton. Vienas ramstis dar nieko, o kitas visas kiaurai supuvęs ir grybų suėstas... — rėkė visa gerkle Mykoliukas.

Barkus tylėdamas klausėsi ir galvojo: «Ką čia Mykoliukas sumanė? Jau jis čia nori enkavedistams šposą iškrėsti», ir pasisukęs pažiūrėjo į Mykoliuką. Tas nenustodamas rėkti mirktelėjo Barkui, duodamas suprasti, kad jau atėjo laikas veikti.

Leitenantas galų gale nusprendė:

(Bus daugiau)

IS PASIKALBĖJIMO SU VLIK IR VT

P-KU M. KRUPAVIČIUM

(ELTA)

Naudinga būtų žinoti, ar ir kokių esama ginčų tarp VLIKo ir diplomatų? Visuomenė ir kai kur spaudoj apie tai kalbama.

- Tarp VLIKo ir Lietuvos pasiuntinių jokių ginčų nebuvo ir nėra. Lietuvos laisvinimo darbas dirbamas darniai ir sutartinai. Ir vieni ir kiti suprantame, kokios svarbos ir atsakomybės darbas dirbamas. Juokams krėsti tame darbe vietos nėra, kaip lygiai nėra vietos ir savo «aš» kaišioti. Suprantama, čia kalbu apie principinio pabūdžio ginčus. Nekalbu apie atsitiktinius nuomonių išsiskyrimus. Bet tai skirtumai asmeniniai, kaip atskiro žmogaus atskira tuo ar kitu klausimu nuomonė. Juk jei pats žmogus su savim nevisada sutinka ir šv. Petro žodžiais kalbant dažnai daro ne tai ko nori, bet tai, ko nenori, tai juo labiau skirtumų gali atsirasti tarp atskirų žmonių. Bet tai ne problemos.

- Ką daugiau, pirmininke, galite paaiškinti iš pasitarimų su p. Lozoraičiu?

- Delegacija į Romą atvyko birželio 2 d. Apsistoję lietuviai šv. Kazimiero kolegijoje, kur pastogę ir išlaikymą pasiūlė kolegijos rektorius Dr. Tulaba. Tatai sutaupe Tautos Fondui ir delegacija jam už tai dėkinga. Birželio 3 d. buvo susisiekiama su p. Lozoraičiu ir jis delegaciją pakvietė pietų. Po pietų jam pasiūliau pasitarti. Jis sutiko. Delegacijos vardu buvo pasiūlyta tokia darbų eilė: a) pasirengimas audencijai pas šv. Tėvą, b) pasirengimas audencijai pas De Gasperi ir c) išsiaiškinimas santykių su Lozoraičiu. Ji buvo visų priimta. Pasitarimai truko kelis vakarus. Be delegacijos ir Lozoraičio niekas daugiau pasitarimuose nedalyvavo. Pasikalbėjimai vyko gana sklandžiai, tačiau nebe skirtingų nuomonių tarp delegacijos ir Lozoraičio. Bet ir vienos ir antros pusės norėta ilgų diskusijų vengt, neliest to, kas skiria, surast tai, kas jungia, kad be įtarimų ir nepasitikėjimų galimas būtų praktiškas bendradarbiavimas. Tuo tikslu principiniai skirtumai buvo neliesti. Buvo apsiribota praktiško bendradarbiavimo projektu, kurį pateikė Užsienių Reikalų Tarybos Valdytojas prof. Brazaitis. Lozoraitis su pateiktu projektu sutiko, bet paprašė jį palikti geriau įsiskaityt ir apgalvot. Sekančiame pasitarime Lozoraitis pareiškė, kad pasiūlyto projekto mintys jam priimtinos, bet yra įvykęs dalykas, kuris neleidžias jam susitarimo pasirašyti. O tas dalykas - delegacijos kažkam prisistatymas egzilinės vyriausybės nariais. Delegacija tai kategoriškai paneigė ir paprašė nurodyti, kas ir kam tai pareiškė. Paklaustas Lozoraitis, ar tą savo išvadą jis neremia žinute IL POPOLO laikraščio, kuris delegaciją vadina Lietuvos egzilinės vyriausybės nariais, atsakė, kad

ne. Kliūtis neišaiškinta ir nė delegacijai, nė VLIK nepranešta. Tuo būdu pasitarimai ir baigėsi: susitarta, bet nepasirašyta.

- Ar negalima to susitarimo teksto paskelbti?

- Kodėl ne? Tatai nėra jokia laisvinimo organizacijos ar veiklos paslaptis. Prašau:

a) Keistis bent kartą per mėnesį žiniomis apie nuveiktus ar suplanuotus darbus minėtose srityse (politinėj, diplomatinėj, informacinėj);

b) pranešinėti vieni antriems iš anksto ir laiku rengiamų demaršų ar žygių sumanymus ir tekstus, įteikiamų vyriausybėms ar tarptautinėms organizacijoms notų, memorandumų ir pan. projektus, prašant dėl jų pasisakyti;

c) galimai periodiškai susitikinėti ir žodžiu aptarti Lietuvos laisvinimo akciją liečiančius klausimus, ypač svarbesnių tarptautinių konferencijų išvakarėse ar eventualių tarptautinių įtamų atvejais,

d) pabrėžti visur, kur reikia, organizacinį lietuvių vieningumą ir vadovaujančių veiksmų santykių sklandumą;

e) neatidėliojant pradėti keistis sumanymais ir atliktais darbais ryšium su pasiruošimu eventualiai taikos ar kitokiai konferencijai, kurioje būtų sprendžiami Vokietijos ir jos sienų klausimai.

- Ar nėra nesutikimo tarp VLIKo ir diplomatų egzilinės vyriausybės klausimu?

- Gal egzilinę vyriausybę paskelbus ir atsirastų nuomonių skirtumo. Bet kol ji neskelbiama, tad negali būti dėl jos ir nesutikimų. Nei VLIKas pats pasiskelbti egzilinė vyriausybė, nei Vykdomąją Tarybą egzilinė vyriausybė paskelbti dar nėra taręs. Tam teisę VLIKas turi. Tatai ir diplomatai Pirmoj ir Antrojoje Konferencijoje jam yra pripažinę. Tad atitinkamą sprendimą dėl egzilinės vyriausybės VLIKas padaryti gali. Bet ar yra reikalas, kitas klausimas.

- Koks skirtumas tarp VLIKo ir Vykdomosios Tarybos iš vienos pusės ir egzilinės vyriausybės iš antrosios?

- Esminio kokio skirtumo aš nesugaudau. Man daug teko susidurti su užsienių žurnalistais ir tais klausimais aiškintis. Išsiaiškinus kas yra VLIKas ir kas Vykdomoji Taryba, jie padaro išvadą, kad tai egzilinė vyriausybė. Tik įsakmiai prašant palieka mūsų pačių vartojamus pavadinimus.

Tai, ką mes turime, tai yra VLIKą ir V. Tarybą, su jų vykdomom kompetencijom, su jų turimu mūsų politiškai organizuotos visuomenės pripažinimu, kitaip traktuoti, kaip egzilinę vyriausybę negalima. Egzilinė vyriausybė privalo kitų valstybių pripažinimo. Bet svarbesnis yra sąvokų, kad ir tik moralinis pripažinimas. O tas moralinis pripažinimas be jokio abejojimo turimas, nes visi nori laisvos ir nepriklausomos Lietuvos, ir visos politinės grupės ir kovos organizacijos, visa lietuvių tauta anapus ir šiapus «geležinės uždangos» VLIKą ir V. Tarybą su jų kompetencijomis yra pripažinę. Čia yra pagrindas. Jei atsiranda atskirų žmonių grupelė kuri esamų organų nepipažįsta, tai visai nesvarbu. Ir Lietuvoj

ir dažnoj valstybėj tai pat būva asmenų, kurie nei valstybės, nei jos vyriausybės «nepripažįsta». Toks nepripažinimas dalykų nekeičia. Nepripažinimo motyvai taip pat reikšmės neturi.

- Spauda rašo, kad Sidzikauskas skelbia apie V. Vokietijoje veikiančią Lietuvos vyriausybę. Kaip Tamsta tai vertini?

- Ką p. Sidzikauskas skelbia - nežinau. Žinau, kad užsieniems egzilinės vyriausybės pavadinimas suprantamesnis negu VLIKo ar V. Tarybos, nors Lietuvos atveju tatau yra iš esmės tas pats. Lietuvės JV dažnai savo «ienė», «ytė» ar «aitė» pakeičia vyro ar tėvo pavardės galūne, kad amerikiečiui neatrodytų koki susimetėliai dėl nevienodų pavardžių galūnių. Tur būt panašiu sumetimiu, kad nereiktų ilgo aiškinimo, Sidzikauskas VLIKą ir V. Tarybą bus vadinęs egziline vyriausybe. Manau kad jo motyvai ir intencijos nekitokios buvo. Esmėje jis tuo nieko neiškrepė ir nesuklaidino.

Vargiai teisingas jam priekaištās, kad tuo siekia valdžios. Vien, kad jis jau išsiskyres su «valdžiomis», o antra, jei VLIKas ar VT būtų perkrikštyta egziline vyriausybe, tai institucijos turinys nepasikeistų, o «ministeriam» reiktų kaip ir dabar «valdytojam» ir kambarius pasiūluoti ir malkų parsinešti, o kišenėse vėjelis švilpautų ir rūpestis tebegrauztų, kaip galus su galais suvesti ligi mėnesio pabaigos. Todėl asmeniškumai, išrokavimai, pasipelnymai reikiā išskirti. Jei ir pačiame VLIKe dėl egzilinės vyriausybės paskelbimo yra skirtingų nuomonių, tai tik išeinant iš naudos Lietuvos laisvinimui. Pagal išėivijos balsą jau senai reikėjo egziline vyriausybe pasivadinti. Pagrindinis argumentas prieš, kad tam reikia turėti svetimųjų pripažinimas. Be abejojimo, toks pripažinimas svarbus daiktas, bet svarbiausia - savųjų noras ir pasiryžimas turėti išlaisvintą Lietuvā. Svetimųjų pripažinimui reikalingas įvykęs faktas. Reik turēt vaikas, paskui tik galima krikštyti. Aš linkęs manyti, kad tik partiniais motyvais remiasi tie, kurie prieš pasivadinimą egziline vyriausybe pasisako. Mano nuomone, šiandien dar galim gyventi su dabar turima kepure, bet ryt gal jau teks ją išsikeisti į egzilinės vyriausybės kepurę!

- Kaip vertinat, pirmininke, mūsų spaudos ir šiaip visuomenės priekaištus partijoms, kad jos esą per daug visur kišasi, kad jos nesusitaria net Lietuvos laisvinimo klausimais, ir ginčijasi, kam kur atsisėsti, kas ką kaip turi tituluoti?

- Partijos yra tokios, kokia yra pati visuomenė. Partija yra visuomenės dalis. Jei partija serga, tai jų nepagydisi pačios visuomenės nepagydes. Partijų žmonės nėra importuoti iš užsienių. Gal būt, kad tremtis partingumą sustiprino. Gal būt, kad partijos kartais peržengia savo veiklos natūraliąsias sienas, Partijų sritys - politika, valstybės tvarkymas, kova dėl politinės krašto laisvės ir t. t. Bet jei kas sakytu: anoji ve, partija yra tokia ir tokia, maniškė kas kita - angelas, tai pasirodytu tikrai partiškesnis už kitus. Be partijų nėra demokratinės tvarkos; kur viena partija, ten ne demokratija, bet diktatūra. Verčiau tad partinės rungtyinės demokratijoje, ne kaip vienpartinis diktatūrinis viržis. Pasisakymas

prieš partijas rodo tik arba politinį nesubrendimą, arba maskuotą totalizmą. «Nepartinis» žmogus politikoj yra fikcija. Žinoma, praktinėj politikoj susiduriam su «nepartiniais» žmonėmis. Dabartiniu metu mūsų partijos turėtų pasekti Europos valstybių pavyzdžiu. V. Europai atsidūrus pavojuje, valstybės jungiasi tam aukodamos net savo suverenumo dalį. Ir mūsų partijom dabar ne metas savo partines programas demonstruoti. Šiuo metu partijos «aš» turėtų sutapti su bendruoju lietuviškuoju «aš». Bet šioj vietoj norėčiau pabrėžti, kad konsolidacija ne mažiau yra reikalinga ir mūsų «nepartinei» visuomenei, kuri kitais pagrindais gal ne mažiau susiskaldžius ir įsiaištrinus negu politinės partijos. Vardan Lietuvos ir ji turi į vienybės kelią įpatraukti.

Ar tikrai partijos nesuraanda bendro žodžio? Būkim objektyvus ir neperdėkim. Lietuvos laisvinimo srity partijos bendrą žodį suranda ir tuo pagrindu jos sugeba dirbti vienoje institucijoje - VLIKe. Tai yra ne tik mūsų partijų politinio subrendimo liudijimas, bet ir Lietuvos laimė. Daugelis bolševikų pavergtųjų kraštų tokios vienybės nėra pasiekę. Kai kuri mūsų spauda ir kai kuri visuomenė dažnai partijų atžvilgiu yra neteisinga. Savo tulžį visuomenė kartais linkus išlieti ant partijų tik dėl to, kad nežino ant kito išlieti galėtų. Partija dažnam atleidimo ožys. Jai primetama visa, kas kitur netelpa. Kad partijos siekia valdžios - naturalu, nes tokia jų prigimtis. Be valdžios, be parlamentinės daugumos partija savo programos neįvykdys. Programos įvykdymas - partijos tikslas. Gal mes turime per daug partijų. Gal kai kurios be realaus pagrindo pačioj visuomenėj. Anglosaksų partinė sistema mums labai praverstų. Bet partijų kiekį išspręs tik išlaisvintoji Lietuva.

Dėl priekaišto, kad partijos siekia įtakingesnių vietų, tinka tas, kas pasakyta dėl partijų siekimo valdžios. Tai naturalu. Žinoma, tas siekimas neturi būt kenksmingas bendram reikalui. Pasigėrėdamas ir pasididžiudamas galiu konstatuoti, kad tremty tokių Lietuvai kenksmingų užsimojimų nebuvo.

Priekaišto partijoms, kad jos nesutaria, kaip kas turi būti tituluojamas, aš iš viso nesuprantu ir jam faktų nežinau. Aš esu palyginti jau nejaunas partijos žmogus. Jau 1905 m. buvau politikas ir partijos žmogus. Žinoma, tokia prasme, kokia tais laikais buvo Lietuvoj partija ir politika. Tame darbe teko dirbti ir žemose ir aukštesiose vietose. Bet neatsimenu nei vieno atsitikimo, kad būt kovojama dėl vardo, dėl titulo, kuriuo vieni kitus turėtų tituluoti. Tremtyje teko girdėti, esą X-as rašęs Y-kui, kad pastarasis pirmąjį vadintų tokiu titulu, tada pirmasis pastarąjį vadinsias anokiu titulu. Man tatau atrodo toki juokingi ir vaikiški dalykai, kad nė nepasistengiau patirti, ar tai faktas, ar tik anekdotas. Titulai apskritai lietuvių dvasiai svetimi. Dar studentaudamas Dovydaitis kalbėdavo, kad įvairios žvaigždės kepurėse ir titulai reikalingi tik tiems kurių protuose ir morafėse esą plyšiai. Plyšiai vis kuo nors apkamšomi. Apie Kolumbijos universiteto rektorių Eisenhovertį teko skaityti tokias pastabas: savo rektoriavimo pradžioj jis pasiteiravęs profesūros dekaną Carmaną, kaip ką turėtų vadinti. Universitete esą 16 įvairių sekcijų. Jų kiekvienai vadovauja dekanas ar direktorius. Kaip jie vadintini; dekanais? direktoriais? profesoriais? Į tai Carmanas paaiškines, kad vadinti

juos galima ar dekanais, ar direktoriais, kartu paklausdamas Eisenhowerį, kodėl jis nenorįs jų vadinti vardais ar pavardėmis. Nuo to pasikalbėjimo naujasis rektorius universiteto personalą ir «tituluoja» tik vardais ar pavardėmis, pats pasilikdamas įprastuoju I. ke. Tikrai kartais koku klausyti, kai pro titulus kas mano pavardės nežiūri, ir ima pagunda manyti, kad tie tituluotojai jaučiasi esą reikalingi išmaldos. Jei titulų mėgėjų ir pasitaiko, tai su partijomis jie tikrai nieko bendro neturi.

- Ar VLIKas ir toliau numato pasilikti Vokietijoje?

- VLIKas nusistatęs likt Europoj, arčiau Lietuvos, dėl kurios išlaisvinimo jis veda atkaklią kovą. Pastoviai su jokia kraštu VLIKas nėra susirišęs. Dabartinė VLIKo būstinė anaipol nesuteikia jam visų jo darbui reikalingų sąlygų. Čia jis lig šiol prisilaikė tik dėl to, kad jo ištekliai labai kuklus. Jis neturi užtenkamai lėšų reikalingiausiems Lietuvos laisvinimo darbams. Tad gaunama iš IRO parama DP titulu ir apskritai pigesnis pragyvenimas, nei kur kitur Europoje, daug lėmė VLIKo būstinei pasirinkimą. Bet IRO materialiniai paramai atkritus ir Vokietijos pragyvenimo kainai artėjant prie kitų kraštų lygmenų, VLIKas, orientuosis pagal reikalą. Jis gali pasirinkti ir kitą kurią valstybę, kuri jam teiks asylio teisę, ir veikimo laisvę.

- Ar turi VLIKas ryšių su Lietuva ir kokios iš ten žinios?

- Nors esu atvros politikos šalininkas, bet

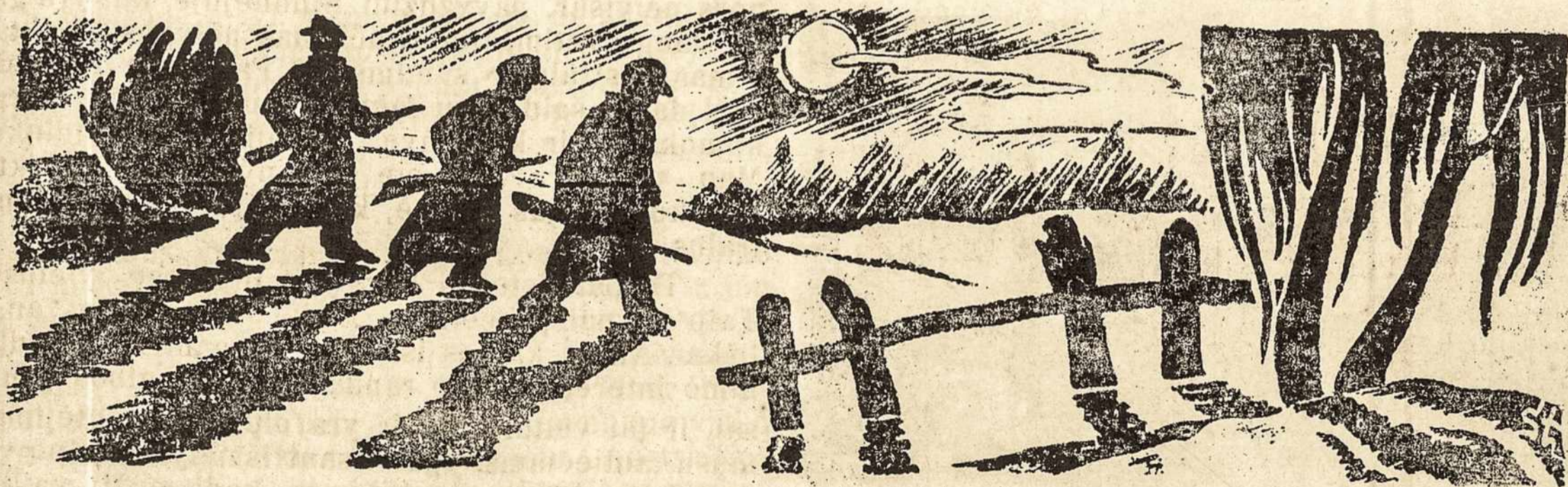
nevisi dalykai galimi plačiajai viešumai išmesti. Ne laiku ir ne vietoje kai kuriuos dalykus išnešus, galima ne tik pakenkti bet ir palaidoti. Tad ir pastarasis klausimas naudingiau bus pro šalį praieiti.

- Daumanto «Partizanai už geležinės uždangos» pateikia daug ir įdomios medžiagos apie laisvės kovą Lietuvoje. Ar ta medžiaga nepramanyta?

- Mane gestapo iš Lietuvos išvežė 1942 m. Ginkluotos laisvės kovos tiesioginis liudininkas aš negaliu būti. Tačiau gerai pažindamas rašinio autorių, žinodamas jo vaidmenį toms kovoms, esu visai tikras, kad savo rašiny jis pateikia ne fantazijos, bet išgyventos tikrovės vaizdą. Ir šiuo metu tai gal vienintelis tos rūsies dokumentas apie Lietuvą. Iš savo pusės aš tegaliu rekomenduoti kiekvienam su šiuo rašiniu susipažinti. Tik jį gerai išsiskaičius, galima suprasti tą dvasią ir tą nelygstamą pasiaukojimą savo tėvynei, kuri krašte laisvės kovą kovojančiam lietuviui yra brangesnė už viską. Daumanto rašinys yra nepainomas tėvynės meilės šaltinis. Kas jį skaitys, negalės nepajusti, ką reiškia taip veikliai mylėti Lietuvą, kaip jie kad myli ir bent šešėlių aukoti to, ką jie jai aukoja. Jie aukoja, kas žmogui brangiausia - šeimą, laisvę, kraują ir gyvybę. Gyvenimo sąlygos iš mūsų dar kol kas tokios aukos nereikalauja. Bet jos reikalauja ko kito - gyventi tėvynei ir jos laisvei pirmoj eilėj, o sau pačiam - tik antroj eilėj, ne atvirksčiai. Kas gyvena atvirksčiai, tas ne lietuvis su Maironiu tariant, - baigė VLIKo ir Vykdomosios Tarybos pirmininkas M. Krupavičius.

LIETUVI!

**TAVO PAREIGA AUKOTI
TAUTOS FONDUI!**

— Ka Mačiau Ir Patyriau Australijoje —

Rašo: A. GAULIA

(Tąsa iš 76 Nr.)

Praeito šimtmečio pabaigoj ir šio pradžioje iš Indijos yra imigravusių indų, kurie tapo priešais, komercijos srityje, baltiesiems. Taip pat jų neužkenčia ir juodieji užpuldinėdami, dauždami jų krautuves, kaip pavyzdžiui yra atsitikę Johannesburge.

Rasių skirtumą rodo ir tas pavyzdys, kad juodaodė neturi teisės kalbėtis su baltu vyru. Ir priešingai, baltasis negali draugauti su juodaode mergina.

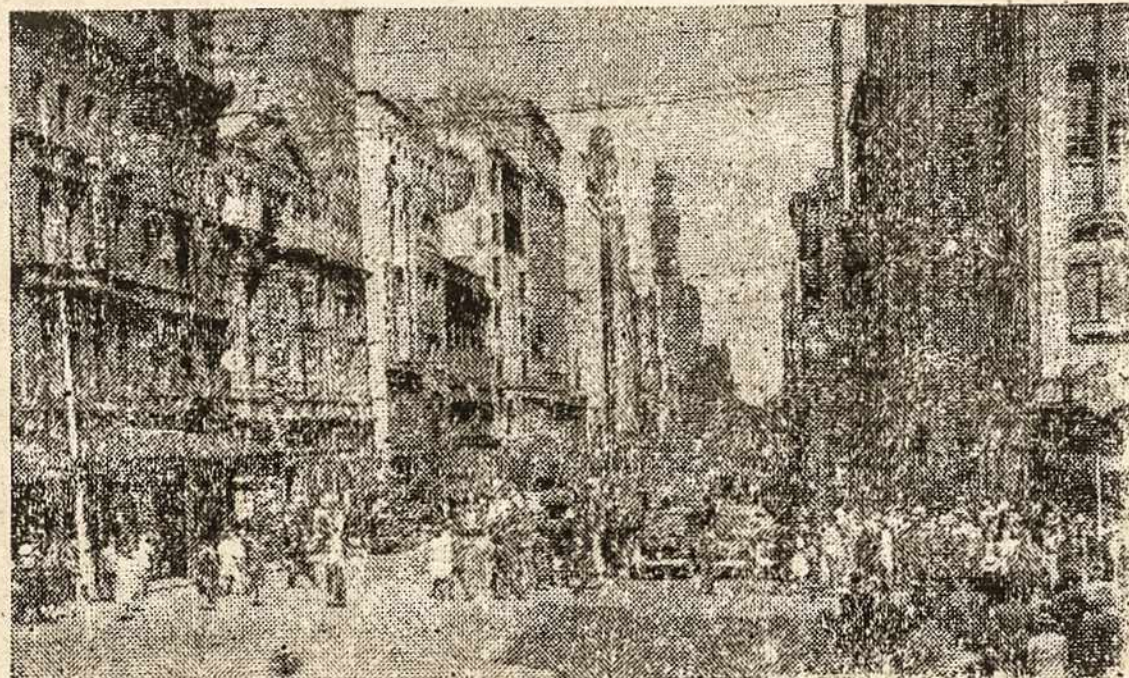
Po 20 dienų buvimo Cape Town'e, Brazilijos konsulas Paulo C. Rodrigues Ferreira gavo man laivokartę viename anglų laive su didele nuolaida. Atsisveikinau su P. Afrika ir jos milžiniškais kalnais, kurie tiesiasi visa pakrante, lyg kokie sargai iki Cape Good Hope (Gerosios Vilties Kyšulio). Vėl leidomės kelionėn pilni smalsumo naujų kraštų pamatyti.

Nuo Afrikos iki Australijos kelionė truko 19 dienų Indijos vandenynu. Oras buvo giedras ir vėsus. Iš Afrikos Australijon vyko nemaža anglų. Kelionės metu jie buvo draugiški. Kai prieš kalėtas laive buvo ruošiamas kaukių balius, pastebėję, kad aš visų tų prašmatnybių neturėjau, tuoj mane viskuo aprūpino. Kiti mokino anglų kalbos.

Pagaliau gruodžio 25 d. Kalėdose pasiekiaime Australijos krantus. Laivas įplaukė į Melburno uostą. Patikrinus dokumentus iškeliam koją į naują, pilną įdomybių, kontinentą.

Ilgiau užtruko bagažo iškrovimas, nes uosto darbininkai streikavo. Streiką organizavo komunistai. Politiniai Australijos vadai, pamatę tikruosius komunistų partijos tikslus, jų partiją uždarė. Tai nereiškia, kad šalyje būtų suvaržyta laisvė. Tai tik apsisaugojimas nuo politbiūro šnipų. Gavęs bagažą pradėjau gyvenimą naujame krašte.

Tuoju, pirmomis dienomis, pastebėjau, kad kengūrų žemėje neturėsiu didelių sunkumų darbo gauti. Kas kita su butais. Bet, mano laimei, neturėjau didelio vargo. Suradęs adresą vieno buvusio Lietuvos karininko, persikėliau pas jį ir pradėjau normalų gyvenimą.

Viena Melburno miesto žymesnių gatvių

Po kelių dienų suėjau į santykius su organizuota lietuvių visuomene. Melburne yra apie 600 lietuvių, kurie priklauso Australijos Lietuvių Draugijai. Draugijos centras yra Sidnejuje.

Antras iš kairės, šio aprašymo apie Australiją autorius A. Gaulia, savo prietelių tarpe

Pirmieji geri išpūdžiai Melburne, sudarė gerą nuomonę ir apie visą Australiją, nors nemaža mano sutiktų draugų ją ir peikė. Bet mano nuomonės jų peikimas nepakeitė, nes aiškiai pamčiau, kad patekau į kultūringesnę kraštą, su aukštesniu gyvenimo lygiu, negu Brazilijoje. Darbininkas čia yra apsaugotas įstatymais. Jo alga nustatoma pagal gyvenimo lygį, standartą. Čia darbininką apsaugoja nuo išnaudojimo ne vien valstybės įstatymai, bet ir stiprios jų unijos (sindikatai), ko nėra daugely kitų kraštų. Darbininkas savaitėje dirba 40 val. ir uždirba savaitei 7-10 svarų, kai tuo tarpu pragyvenimui užienka 5 svarų. Kas dirba viršvalandžius arba šeštadieniais, gauna 15% daugiau, o už sekmadienio darbą mokama dvigubai.

Australijoje jau yra paprotys, kad pasibaigus gruodžio mėnesiui, darbininkai automatiškai iki vasario mėnesio, visuose fabrikuose, išeina atostogų.

Su svetimšaliais australai yra gana švelnūs, nors ne visur, pavyzdžiui Sidnejuje, kur yra gana daug svetimšalių, jaučiamas nelygus traktavimas australų ir svetimšalių. Pav. man teko ieškoti darbo šaldytuvų fabrike, kur buvo ir gerai apmokama, ir kur buvo reikalinga darbininkų. Man pasiteiravus apie galimybę ten patekti, fabriko vedėjas atsakė, kad jie priima tik australus.

Ta pati istorija kartojasi ir kitose vietose. Taip dažnai primetama, kodėl nekalbama angliškai. Anglų kalbos išmokti, išeinant iš nutautinimo interesų, visur randasi anglų kalbos kursai, ir tai veltui. Čia ir yra didelis nutautėjimas mūsų tautiečiams, ypač esant išmėtytiems po visą kraštą. Dažnas atsitikimas, kad maži vaikai tėvams atsakinėja tik angliškai. Praėjus kele-

irems metams ir nemaža tėvų kalbės angliškai.

Kita didelė nutautinimo priemonė yra mišrios moterystės. Australijon daug daugiau suvažiavusių vyrų, negu merginų. Todėl nemaža vyrų draugauja ir veda australes. Mišriose šeimose vartojama tik anglų kalba.

Ziūrint ateitin, ateiviai Australijoje ekonomiškai galės neblogai įsikurti. Atsiras ir stambesnių prekybininkų. Bet jiems reikės daug sumanumo ir energijos išlaikant konkurenciją su unijomis (sindikatais) ir anglų-saksų nacionalizmu.

Australija iš vienos pusės maža tesiskiria nuo Brazilijos, ypač klimato atžvilgiu. Jos šiaurinė dalis, kaip ir ši mūsų antra tėvynė, turi dides dykumas, milžiniškus miškus, tik jau balto žmogaus išvaikščiotus. Klimatas yra karštas. O pietų Australijoje, kaip ir pietų Brazilijos klimatas. Brazilijoje kolonizacija prasidėjo šiaurėje, o Australijoje - pietuose, kur klimatas europiečiui yra palankesnis. Didesniu mastu kolonizacija prasidėjo praeito šimtmečio antrojo pusėj. Pradžioje kolonizantai daugumoj buvo nusikaltėliai Anglijos karališkai valdžiai. Jie beveik visi buvo raštingi europiečiai.

Mano pirmųjų dienų entuziazmas atšalo pagyvenus Melburne porą mėnesių. Pradėjau abejoti, ar aš čia rasiu geresnę ateitį negu fabriko darbininko. Pramokęs anglų kalbos ir susitikdamas su DP, kurių nemaža jau buvo baigę darbo sutartis, pradėjau įsitikinti kad sunkus kelias laukia dėl įsigalėjusio nacionalizmo ir papročio nepriimti svetimšalio darbininko kitur, kaip prie sunkaus fizinio darbo. Ir tai tik dėl to, čia trūksta savųjų. Pradžioje aš galvojau, kad visų profesijų ateivius siunčia fizinių darbų dirbti, kadangi yra labai didelis darbininkų poreikavimas. Bet keletas įvykių išryškino tikrą dalykų padėtį. Pavyzdžiui viename miestelyje darbininkui susižeidus, jis buvo nuvežtas į ligoninę. Ligoninę ten prižiūri koks «pusdaktaris» ar slaugė, kai tuo pat metu prie kelių vedimo darbų dirbo vienas gydytojas čekoslovakas iš Pragos, kuris kasė griovius. Pamatęs visą eilę panašių pavyzdžių, nusivyliau kengūrų žeme, bet galvoti apie grįžimą Brazilijon dar nenorėjau, nes norėjau dar geriau susipažinti su kraštu, apvažiuoti kontinentą ir įsitikinti, ar tai, ką mano sutikti pirmieji pažįstami ir draugai pasakojo yra teisybė, ar ne. Jie man visi patarė grįžti atgal.

Vykdydamas savo planus išvykau į Sidneją, kur ir lietuvių yra daugiau ir aplinkuma turėtų būti malonesnė.

Po 20 valandų, kelionės plikais laukais, pamaciau išsitiesusį milžinišką Sidnejaus miestą su milijonu 500 tūkstančių gyventojų. Priemiestyje pasirodė maži vienodo stiliaus namukai, raudonais stogais, daugumoje mediniai. Gailėjau, kad neturėjau progos arčiau pažinti šio didmiesčio, nes man apsilankius pas Brazilijos garbės konsulą tuojau pasiūlė darbą. Kurį laiką dirbau pas konsulą, o vėliau perkėlė į Australijos sostinę - Canberą.

Įdomus yra tas Brazilijos konsulas. Kilme yra meksikietis, apkeliavęs visą pasaulį ir jau 25 metai apsistojęs Australijoje ir ten įsikūręs. Būdamas Australijoje ėjo Meksikos, Argentinos, o dabar Brazilijos konsulo pareigas. Visur ir visuomet neužmiršta pabrėžti, kad gyvenime visko yra dirbęs. Jis laiko save geriausiu Australijos virėju. Yra vienas stambiausių Sidnejaus prekybininkų.

Po savaitės laiko, Brazilijos mintsteris Canberroje, sužinojęs, kad kalbu portugališkai, paėmė į pasiuntinybę dirbti. Ten mane konsulas nuvežė savo mašina. Kelionė iš Sidnejaus į Canberą trunka 6 val. automobiliu, bet mums reikėjo 8 val. nes daug kur pakelėje sustodavome, panaudojant progą su kraštu susipažinti. Konsulas pakelėje atkreipdavo dėmesį į dideles avių kaimenes, į plikus dirvonus, į gražiai sutvarkytus ūkius, kurie savo panašumu priminė man Lietuvos žalius laukus, kurie po 16 metų išvykimo iš tėvynės, kurią palikau 9 metų amžiaus, dar žaliuoja mano akyse.

Canberros miestas nedidelis, gražiai išpuoštą dideliais parkais, pakelės ir gatvės nusodintos medžiais, tarp kurių slepiasi parlamento rūmai, ministerijos, pasiuntinybės, trys komerciniai centrai, mažas skaičius privačių moderniškų namų. Miestas smarkiai auga. Kaip visur, taip ir čia trūkumas darbininkų. Mano manymu, miesto augimą trukdo ne tik stoka darbininkų, bet ir įstatymas draudžias krašto sostinėje svetimšaliams įsigyti nuosavybę.

DP kol turi išpildyti sutartį, gyvena «osteloje», palapinėse, arba darbovietėje. Baigus sutartį ieško kitų darbų, bet ir tie kiti darbai niekuo negeresni, tik tas skirtumas, kad čia gali dirbti viršvalandžius. Kartais dirba šeštadieniais ir sekmadieniais, uždirbdami savaitėj iki 15 sv.

Žemės sklypą ar nuosavą namą turi teisės įsigyti, tik už sostinės ribų. Kas kita britams. Anglai čia atvažiuodami randa pastatytus namelius, ir jie nėra traktuojami kaip imigrantai, bet lygiateisiai su australais. Australija su 7 milijonais gyventojų, išbarstytame plote nedaug ko mažesniame negu Brazilija, turi baimės, kad užplūstant naujiems ateiviams, jie gali pasilikti mažumoje, ypač žinant, kad dabar atvykstantieji yra apsišvietę, o nemažas nuošimtis yra inteligentijos. Todėl australai imigrantus stengiasi visokiais būdais išsklaidyti po visą kraštą, kad greičiau nutautėtų.

Lietuvių Canberroje yra maža. Bet už tat labai vieningi ir nuoširdūs. Čia yra vieningiausia lietuvių kolonija Australijoje. Man tik vieną kartą teko dalyvauti jų pramogose. Susirinkdavo apie 100 lietuvių iš tolimų apylinkių, kur nėra nė patogesnių susisiekimo priemonių. Su savim atsiveda daugiau pabaltiečių ir australų. Kai reikėjo išvykti iš Canberą, galiėjau palikti šią lietuvių koloniją, su kurią gana vėlokai, vos po dviejų mėnesių čia buvimo suėjau į pažintį. Neturėjau jokio adreso. Gal būčiau ir visai nepažinęs, jei vieną kartą kelionėje, autobuse būčiau neišgirdęs lietuviškai kalbant. Į kalbą ir aš tuoj įsimaišiau ir sužinojau, kad yra rengiamas vakaras, gera susipažinimo progą su kolonija.

Prieš apleisdamas Canberą turėjau malonios progos susipažinti su Prancūzijos ambasadoriumi, su kuriuo Brazilijos ministeris palaiko artimus, draugiškus ryšius. Proga buvo visai pripuolama. Kai kartą jis lankėsi Brazilijos pasiuntinybėje, ministeris prasitarė, kad jis turįs pas save iš Brazilijos atvykusį lietuvi. Prancūzijos ambasadorius prašė mane pašaukti. Nors anksčiau buvau skaitęs spaudoje apie ambasadorių, bet nemaniau, kad jis taip gražiai kalba lietuviškai ir taip puikiai susipažinęs su Lietuvos praeitimi ir dabartimi. Man tai buvo didelė staigmena.

(Bus daugiau)

VISA PASAULYJE

Brazilijos užsienių reikalų ministras Raul Fernandes pasikalbėjime su spaudos atstovais pareiškė, kad Brazilija galimo pasaulinio karo atveju negalės būti neutrali. Esamoje padėtyje yra būtinas besąlyginis bendradarbiavimas su šiaurine Amerika. Tai išplaukia ne vien iš tarptautinių sutarčių ir įsipareigojimų Jungtinių Tautų Organizacijoje, bet ir pačios Brazilijos ekonominių ir politinių interesų.

Brazilija tiek taikos, tiek karo metu bus reikalinga gazolino, traktorių žemės ūkiui, žaliavų savo industrijai. Tai visą teigalima gauti tik iš Amerikos.

Ir šiandien bet koks izoliacinizmas yra neįmanomas, nes karo laimės pasvirimas vienon ar kiton pusėn palies Braziliją ir jos institucijas. Ką reikėtų komunizmo laimėjimas, rodo pavyzdžiai pavergtų tautų esančių anapus geležinės uždangos.

— Brazilijos užsienių reikalų ministras yra nuolatiniame kontakte su pasiuntinybe Vašingtone, kuri informuoja apie derybų eigą tarp Trumano ir Attle.

— Yra susektas komunistų planas žudyti pietų ir šiaurės Amerikos žymius valstybių vykus, vykdyti sabotažus. Pasikeičimas prieš prezidentą Trumaną, kaip tik buvo to plano vykdymas.

Spaudos pranešimu Rio de Janeiro manoma sušaukti viso kontinento policijos vadų suvažiavimą aptarti priemones, kokių reikės imtis prieš bolševizmą.

— Anglai ir prancūzai yra pasiryžę bet kokia kaina išvengti pasaulinio karo. Taip pareiškė spaudai tiek Prancūzijos, tiek Anglijos atsakomingi užsienio politikos vyrai. Kilus Europoj karui pirmi smūgiai tektų Londonui. Netrukus būtų okupuota ir Prancūzija. Vakarų Europa šiandien nėra dar taip apginkluota, kad galėtų subaikyti Rusijos divizijų puolimus, bent pradžioje.

— Amerikos generolas Eisenhoweris užėmė Atlanto kariuome

nės Europoje vadovybę. Jo štabo būstinė bus Prancūzijoje, garsiajame Versalyje.

— Rio de Janeiro miesto prefeitura turi 80 tūkstančių tarnautojų. Reiškia, vienas tarnautojas tenka kas 30 gyventojų, o imant kartu federalinės vyriausybės valdininkus, civilius ir kariškius, kurie yra išlaikomi valstybės išdo, bus apie 200 tūkstančių. Tačiau Rio de Janeiro, kas 8 tas žmogus yra valdininkas.

Naujas karas Korejoje

Kai JTO kariuomenė baigė likviduoti šiaurės Korejos komunistų kariuomenę ir vietomis prisiartinę prie Mandžurijos sienos, tuo momentu Maskvos pareidymu iš Mandžurijos puolė šimtai tūkstančių komunistinės Kinijos kariuomenės. Gen. Mac Arthur ši užpuolimą pavadino nauju karu, nes tai yra karas ne su korejiečiais, bet su komunistine Kinija.

Priešas būdamas daug kartų skaitlingesnis ir arti turėdamas savo bazes, pralaužė JT frontą, apsupdamas ir sunaikindamas kaikurias divizijas.

Kiniečių elgesys su belaisviais, ypač sužeistaisiais yra tie siog žvėriškas. Sužeistuosius suverčia į vieną krūvą, aplieja benzinu ir padega.

JTO kariuomenė dar ir dabar tebesitraukia, priėjusi jau pietinę Koreją. Kiniečius įvelti karan su Amerika, yra jau senas Maskvos planas. Rusija nori, kad Amerika kariaudama Azijoje pavargtų ir komunistams paliktų laisvas rankas Europoje. Ką darys JT kariuomenė? Ar kur nors mėgins priešintis ar visiškai paliks Koreją, kol kas nieko tikro negalima pasakyti.

Padėtis Korejoje nėra taip tragiška, kaip atrodo. Atominės bombos nebus reikalo vartoti. JT kariuomenė traukiasi tvarkingai. Apsuptieji daliniai prasisiveržė pro priešų pozicijas ir pasitraukė.

— JT aviacija visiškai sunai-

kino Sukchon, Songohon ir Sunchon miestus.

— Italijon laivu «Ocean Mariner» atvežta ginklų numatytų Atlanto Pakte.

— 13 JTO narių pasiuntiniai įteikė komunistinei Kinijai prašymą, kad sustabdytų karo veiksmus ir pradėtų derybas.

— Brazilijoje yra svarstomas sąryšis su neramiu tarptautine padėtimi gazolino racionavimas.

— Čikagoje išeinančio komunistinio laikraščio «Vilnies» redaktorius Vincas Andriulis už komunistinį veikimą Amerikos saugumo organų yra suimtas ir bus ištremtas Rusijon, Nors kitiems gyvė «rojų», bet pats nenori ten važiuoti. Jo draugai deda pastangų išgelbėti jį nuo to «rojaus».

— Trumanas atsišaukime į Amerikos jaunimą pareiškė, kad nežiūrint kokia būtų evoliucija dabartinės tarptautinės padėties, privalome prisiminti, kad kovos Korejoje, yra tiktai dalis didžiulės kovos, kuri dabar yra vedama tarp laisvės ir komunistinio imperializmo.

— Amerikos karių žmonos ir motinos prašo vyriausybės, kad mestų į priešų atominę bombą,

— Korejos fronte kiniečiai naudoja rusų lėktuvus.

— Prezidento Trumano ir Attle konferencija prasidėjusi pirmadienį, baigsis penktadienį. Apie pasitarimų rezultatus dar nieko nežinoma.

— Attle pareiškė, kad Kominformas veltui gaišina laiką tikėdamasis atskirti Angliją nuo Amerikos.

— Reikalui esant atsitraukti Jungtinių Tautų kariuomenei iš Korejos, yra paruoštas reikalingas laivų skaičius.

— Trumano patarėjas Averelli Harriman yra nuomonės, kad karas galimas išvengti, nes Rusija pasauliniam konfliktui nėra pasiruošus.

Lietuviai BRAZILIJOSJE

SKAITYTOJUS!

Atėjo laikas, kad mūsų skaitančioji visuomenė gautų dažniau ir greičiau tikslų ir objektyvių žinių apie pasaulio įvykius ir mūsų tautos gyvybinius reikalus. «Mūsų Lietuva» eidama ir toliau tuo pačiu, nuo pat pradžių užsibrėžtu keliu, nusprendė savo mieluosius skaitytojus lankyti kas savaitę.

Tokiu būdu, nuo 1951 metų pradžios, «Mūsų Lietuva» išeina savaitraščiu.

Prenumeratos kaina metams paliekama ta pati:

Brazilijoje metams Cr. \$ 75.00
 „ pusei metų Cr. \$ 40.00
 užsienyje - USA dol. \$ 5.00.
 aiskiro numerio kaina Cr. \$ 2.00

Kviečiame visus mūsų skaitytojus laiku užsiprenumeruoti sekantiems metams «Mūsų Lietuvą», kad ji, jau kaip savaitraštis, galėtų ir toliau be pertraukos Jus lankyti.

«MŪSŲ LIETUVOS»
 Leidėjai ir Redakcija

São Paulo miesto prefeitas Dr. Lineu Prestes. Kadangi mokyklos patalpos nėra didelės, mokyklos vidun galės įeiti mokiniai, kurie gaus pažymėjimus ir jų tėvai.

Pažymėjimus gaus 125 mokiniai.

Naujų mokyklos rūmų ir salės kertinio akmens padėjimas

Mokykloje išdalinus pažymėjimus bus vykstama į ruą Campos Novos, į buvusią sporto aikštę, apie 16 val. kur garbės svečias S. Paulo miesto prefeitas Dr. Lineu Prestes padės naujiems mokyklos pastatams kertinį akmenį. Mokyklos mokiniai parodys keletą gimnastikos pratimų.

— Lapkričio mėn. 26 d. įvyko V. Zelinoje Savišalpos Kasos narių susisikimas, kuriame buvo svarstyti ir priimti įstatai naujos organizacijos kuri vadinasis Savišalpinė, Kultūrinė Bendruomenė «Lietuva».

Naujai organizacijai pirmininkauja inž. Z. Bačelis.

Iš Rio de Janeiro Algirdas Bučionis pranešė, kad ten ligoninėje lapkričio mėn. 21 d. mirė Aleksandras Pariokas.

— Lapkričio mėn. 24 d. Vila Zelinoje mirė Simanas Saviera 69 m. amžiaus, kilęs iš Kampiškų parapijos.

Sirgo vėžio liga.

Stambiausieji laikraščių iškarpu rinkimo biurai nepajegia pilnai surinkti tik vienos didelės valstybės spaudos atsiliepimus vienu ar kitu klausimu. Antra vertus, toksai aptarnavimas brangiai kainuoja.

Todėl, I.A.I.C. prašo visus politinę akciją sudomintus lietuvius siuntinėti vietas spaudoje ir žurnaluose pastebėtus straipsnius apie Lietuvą ir lietuvius bei įvykius surištus su Lietuvos išlaisvinimo klausimu. Persiunčiant iškarpas siųsti šiuo adresu: Lithuanian American Information Center, 233 Broadway, New York 7.

Iš Lietuvių Sąjungos Brazilijoje Gyvenimo

Lietuvių S-ga Brazilijoje rengia Naujų 1951 Metų sutikimą, kuris įvyks gruodžio mėn. 31 d. rua Lituania, 67. Pradžia 20 val.

LSB vakaro, surengto š. m. lapkričio mėn. 18 d. apyskaita:

Pajamų	Cr. 8.708.00
Išlaidų	5.055.00
Pelno	3.653.00

Į LSB narius kandidatus priimti: Kazys Pranaitis, Stasys Balys, Stasys Vancevičius ir Mykolas Žilinskas.

— Lietuvių S-gos Brazilijoje visuotinas metinis narių susirinkimas įvyks 1951 m. sausio 7 d. 15 val. rua Lituania, 67.

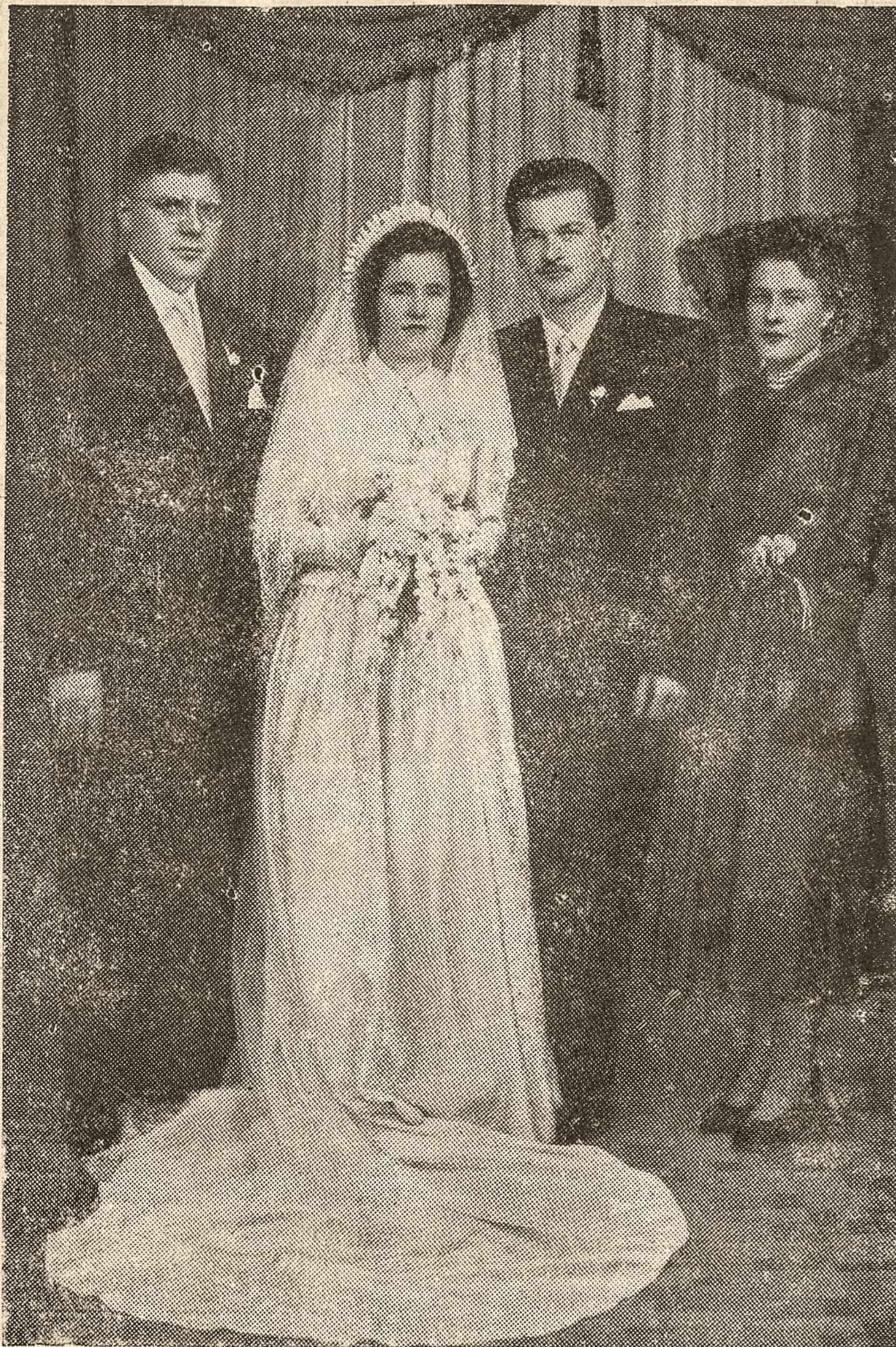
Visų narių dalyvavimas būtinas. Bus renkama nauja 1951 metams valdyba ir sprendžiami kiti S-gos svarbus reikalai.

Mokslo Metų Užbaigimas

Seselių Pranciškėčių mokyklos Vila Zelinoje mokslo metų užbaigimo programa bus ateišnantį sekmadienį, gruodžio mėn. 10 d. 15 val. Baigusiems ketvirtą skyrių pažymėjimus įteiks

Lietuvių Sąjungos Brazilijoje Valdyba nuoširdžiai dėkoja visiems prisidėjusiems vienokiu ar kitokiu būdu prie surengimo lapkričio mėn. 18 d. S-gos vakaro ir bendrai visiems atsilankiusiems į jį.

Valdyba

Lapkričio mėn. 25 d. Vila Zelinos lietuvių bažnyčioje sumainė aukso žiedus Fr. Stopka ir Ona Zakarevičiūtė.

Jaunoji yra buvusi keletą metų uoli Bendruomenės choristė, gabi artistė ir nuolatinė «Mūsų Lietuvos» skaitytoja bei rėmėja.

Jauniesiems naujame gyvenimo kelyje linkime daug laimės. Jaunųjų svotais buvo p.p. Elena ir Alfonsas Pupeliai.

— Florianas Pladas ir Ona Pangonytė sumainys žiedus gruodžio mėn. 30 d. 18 val. Vila Zelinos lietuvių bažnyčioje.

Paieško

Prančiškus Jurevičius, gyvenantis Amerikoje, Lietuvoj kilęs iš Krosnos parapijos, paieško savo brolio Kazio, seserų Ievos ir Onos ir Stasio vaikų. Stasio

ir Ievos, atvykusių P. Amerikon ir apsigyvenusių Brazilijoje.

Atsišaukę giminės daugiau informacijų gauti prašomi kreiptis į kun. P. Ragažinską V. Zelinoje, arba laišku šiuo adresu: caixa postal 4118 S. Paulo.

Paieško Juozo Vyšniausko ir Magdės Vyšniauskienės - Luko ševičiūtės (buv. Teiberienės) gyvenančių Curitiba Av. Pilezino

Pilė Marija Vagnerytė gruodžio mėn 8 d. šventė savo 16-tą gimtadienį.

Marija Vagnerytė yra gabi piano mokinė, be to ji dar mokosi šokti baletą ir jau ne kartą yra šokusi, su dideliu pasisekimu, įvairiuose parengimuose.

Marytė gyvena su savo tėveliais V. Zelinoje rua Marchal Mallet 21, nuosavuose namuose. P. Vagneriai savo dukrelę augina tikrai kulūringai ir lietuviškoje dvasioje.

Ta proga, Marytei linkime daug laimės ir pasisekimo,

J. M.

PADĖKA

Neturėdamas progos kiekviena asmeniškai susitikti ir žodžiu padėkoti, todėl čia reiškiu gilią padėką ir pagarbą visiems padėjusiems mano brangų brolių a.a. Vladą Milių, į amžino poilsio vietą.

Ypatingai dėkoju «Vyčių» chorui, jo nenuilstamam dirigentui - Feliksui Girdauskui ir gerbiamaam solistui Vaclovui Laurinaičiui, gražiai pagiedojusiems per šv. Mišias.

Širdingas ačiū Vincentui Grabauskui su meile ir pasišventimu tvarkiusiam laidotuvių ir pamaldų iškilmes.

Gilaus liūdesio ir skausmo valandose toks meilingas patarnavimas turi didelės reikšmės stiprinimui krikščioniškos meilės, vienybės bei lietuviško gerširdiškumo ryšiams.

Kun. Dr. Antanas Milius

484, Parana. Ieško K. Lukoševičiūtė iš 185 Chesnut Str. Brooklyn 8. N. Y. USA.

Bendruomenės Choro Koncertas

Po ilgesnės pertraukos, muzikui J. Stankūnui išvykus šiaurinėn Amerikon, o naujam choro maestroi A. Ambrozaičiui pastoviai São Paulyje įsikūrus tik rugsėjo mėn choras vėl pradėjo darbą. To darbo pasekmės visi pamatė per suruoštą koncertą gruodžio mėn. 2 d. Sociedade Ginastica Paulista salėje rua Couto Magalhaes 280.

Koncerto programa susidėjo iš penkių dalių: solo, montažo, mergaičių vyrų ir mišraus choro.

Pirmoje dalyje solo dainavo kolonijai jau senai žinomas dainininkas, dainuojas lietuviškuose parengimuose su dideliu pasisekimu, K. Ambrozevičius. Jis padainavo J. Massenet - Elegija, Ed. Grieg - Myliu tave, Šimkaus - Kur bakūžė samanota ir J. Stankūno - Kaip tų rožių žiedai.

Pianu skambino Lydija Jarmalavičiūtė L. van Bethoveno - Pour Elise ir J. Strausso - Pavasario balsus.

Ta proga norisi palinkėti L. Jarmalavičiūtei neužmesti piano studijų, nes dar baigusių piano klasę, tikrų specialistų, kurie koncerto metu galėtų akompanuoti ir sunkesnius kūrinius ne turime. Turime kviestis kitataučius.

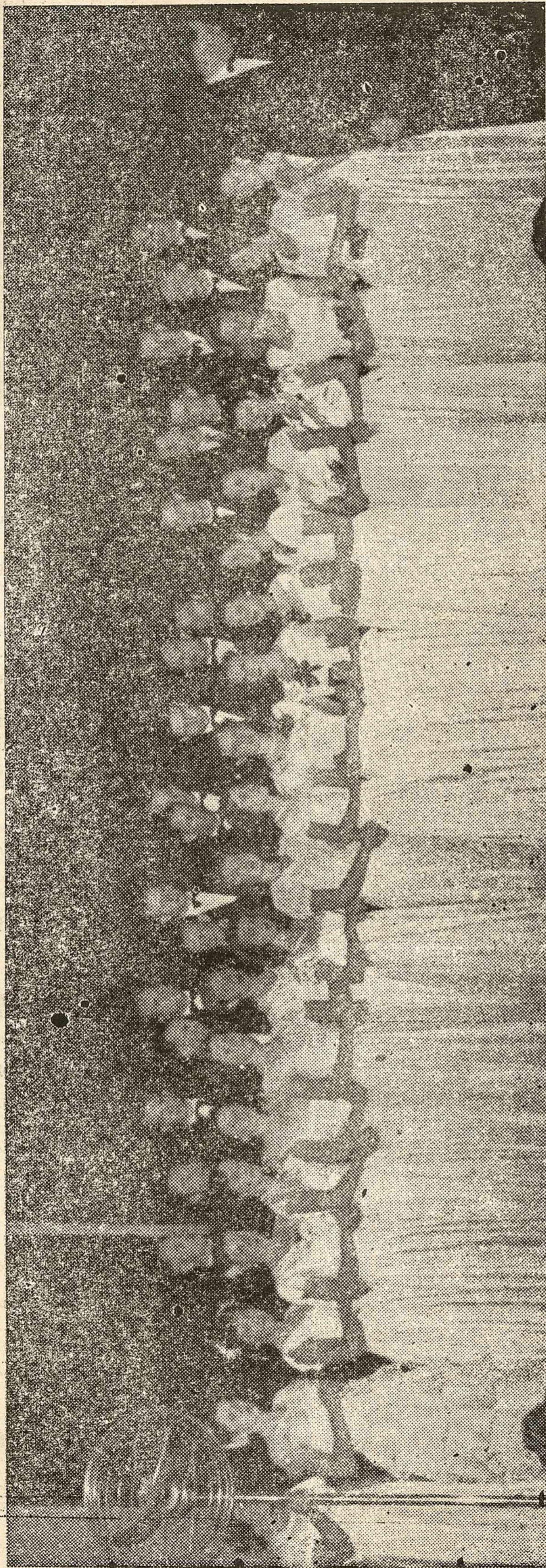
Muzikinis montažas «Lietuva brangi», parengtas Jono Valavičiaus, trukęs arti valandos laiko, mūsų didesnių parengimų programoje buvo naujiena. Turinys giliai patriotinis iš tolimesnės bei artimesnės praeities ir skaudžios dabarties. Aiškus ir nemonotoniškas Al. Boguslausko, J. Valavičiaus ir J. Guigos patriotinių eilėraščių deklamavimas ir įterpimas mišraus ir vyrų choro dainų, susirinkusius pavergė ir jaudino.

Mergaičių choras padainavo Celestė Jaguaribe - Andorinhas.

Mišraus choro programoje buvo St. Šimkaus - Važiavau dieną, J. Strolios - Ant kalno gluosnys, J. Gaubo - Apynėlis, J. Švedo - Miškų gėlė, J. Starkos - Nudavė dukrelę ir V. Paulausko - Jūreivių maršas.

Čia choras turėjo progos parodyti dinamika ir sugebėjimą interpretuoti. Nudavė dukrelę, Miškų gėlė parodė švelnius subtilius niuansus, pianissimo; o Jūreivių maršas pareikalavo

Bendruomenės Choras koncerto metu gruodžio mėn. 2 d.

pajégumo.

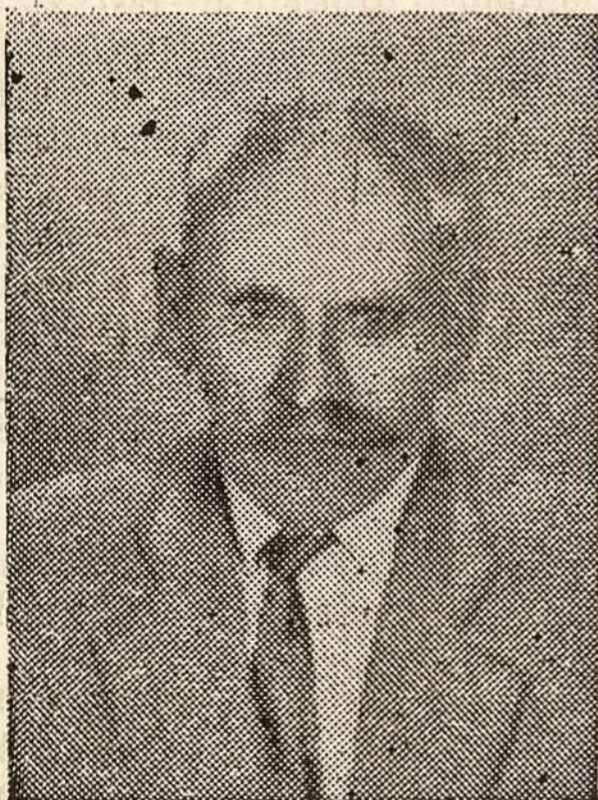
Choras savo vedejo A. Ambro zaičio dirigavimo buvo lengvai valdomas. Balsų sąskambis buvo darnus, proporcingas, be išlindimo atskirų «solistų». Įdėtas darbas tiek choro vedejo, tiek choristų buvo apvainikuotas gražiu pasisekimu, ką klausytojai pareiškė ir įvertino gausiais aplo-dimentais prašydami kartoti ke-lias dainas. Tas Bendruomenės choro koncertas buvo didelis įnašas į kolonijos kultūrinį gyvenimą.

Gražaus išpūdžio padarė cho-ro, ypač mergaičių estetiška, vienoda uniforma. Su tokiu sąs-tatu, dar daugiau padirbėjus, ga-lima drąsiai eiti į miesto teatro sceną.

Ta pačia proga reikia pami-nėti choro valdybos didelį rūpi-nimąsi choro reikalais. Jos dė-ka choras yra papildytas nau-jais daininkais, tiek iš čia gi-musio ir augusio jaunimo, tiek iš tremties atvykusių. Choro valdybon įeina: K. Auseka, P. Šimonis, A. Boguslauskas, A. Paškauskaitė ir V. Tatarūnas.

Tikimasi, kad po šio koncer-to, choras dar pasipildys nau-jais choristais, nes choro valdy-bai jau yra keletas pasisiūlymų. Ateityje numatoma organizuoti vyrų chorą ir kvartetą lengvai muzikai. Taip pat greitai laiku bus įdainuota naujų lietuviškų plokštelių.

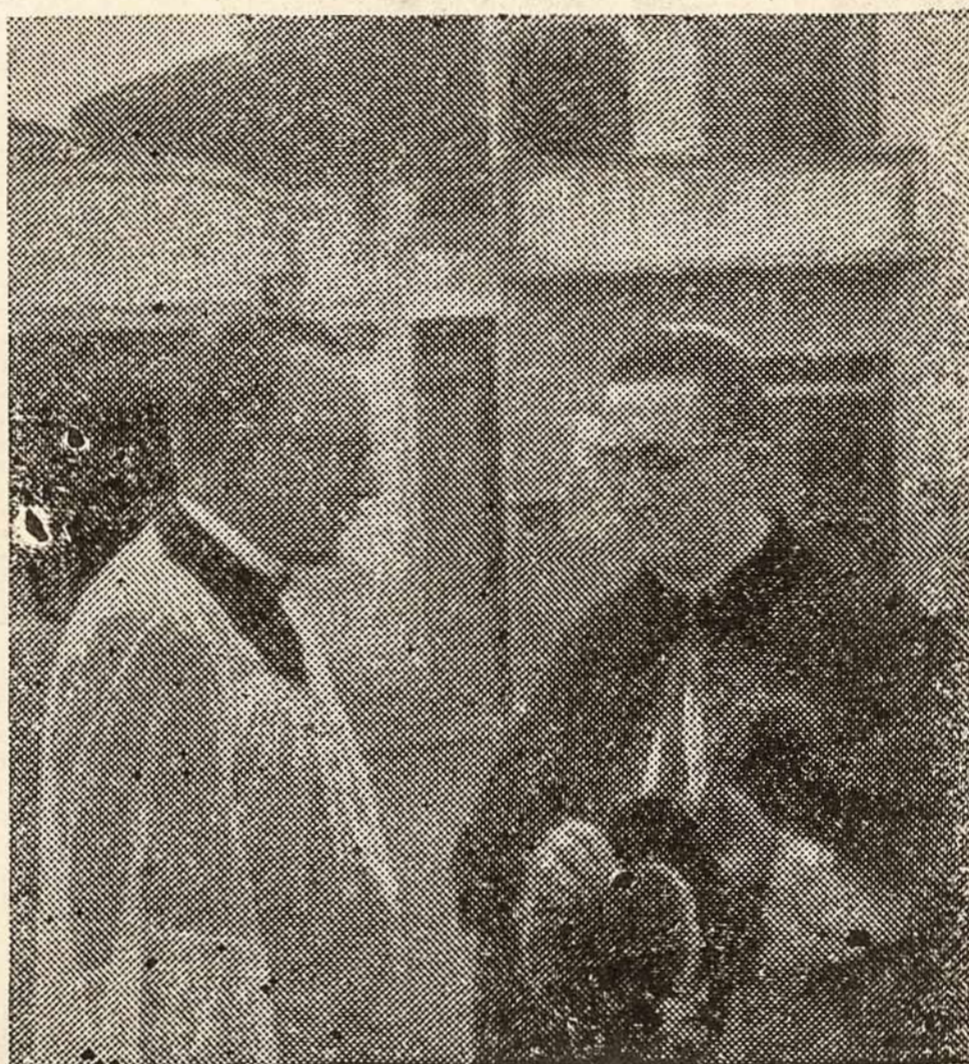
Stasys KRUMZLYS

Padėka

Krumzlių šeimai, paaukojusiai meniškai padarytą sakyklą Vila Zelinės parapijos bažnyčiai, už taip gražią auką nuoširdžiai dė-koju.

Kun. P. Ragažinskas

J. E. vysk. Paulo Ro-lim Loureiro lapkričio mėn. 19 d. Vila Zeli-noje suteikė 900 asme-nų Sutvirtinimo Sak-ramentą.

Jo Ekscelenciją su-tinka ir palydi bažny-čion kun. P. Ragažins-kas ir kun. K. Miliauskas.

Empresa de Danças Ltda. "Vila Prudente"

Norėdamas pasilinksinti ir maloniai laiką praleis-ti užėiki į

SALÃO RECREATIVO "VILA PRUDENTE"

Vila Prudentėje R. Capitão Pacheco Chaves, 806

Groja puikus orkestras «Orquestra do Filinho». Taip pat yra švariai įrengtas Bufetas, erdvi salė.

Savininkais yra mūsų tautietis JONAS GUDELEVICIUS ir ANTONIO MASCARO

806 RUA CAPITÃO PACHECO CHAVES, 806

ALIO! ALIO! Vila Anastacio!

CASA KAROLIS STUOKA

Rua Martinho de Campos, 459. — Naujai Atsidarė

Visi bėga tekini
Jauni ir seni
Batus gaus visi
Kaina labai pigi!!!

Įvairių rūšių batai — vyrams, moterims ir
vaikams — fabriko kainomis.

LIETUVIAMS NUOLAIDA!...

— Geriausiai pailsėsi ir svei-
kata pataisysi gražiausiame pa-
jūryje GUARUJA. Lietuvių na-
muose nuomojami kambariai su
visais moderniškais įrengimais

Vasarotojus maloniai priima
rašytoja K. Pažeraitė.

Santos -- Guaruja. Rua Rio
de Janeiro Nr. 131, telef. 99308
S. Paulo mieste teirautis Rua
Pamplona 1501, telef. 7-7106.

Dėmesio!

«Mūsų Lietuvos» redakcijoje
galima įsigyti išistus komplek-
tus «M.L.» 1948 m. nuo Nr. 1
iki Nr. 26 ir 1949 m. nuo Nr. 27
iki Nr. 52.

Komplekto kaina Cr.\$ 150,00

Maisto ir gėrimų krautuvė

MOXEY

Gerai gėrimai, vietiniai ir užsieniniai.
Geriausios rūšies maisto produktai.

Įvairūs kvepalai

Įvairių rūšių indai: aluminais ir marmoriniai.

Savininkas: ANTANAS ŠIMBELIS Rua Moxey 105 - Lapa

“FOTO PRINCEZA”

LIETUVISKA FOTO ATELJE

Av. Alvaro Ramos, 1160 (Prie pask. sustojimo vietos
autobuso 33 Quarta Parada).

Įvairaus didumo padidinti portretai — spalvuoti,
FOTO ant porcelano, antkapiams

Meniškos, gražios foto nuotraukos!

Greitas ir sąžiningas darbas!

Lietuviams pigiausios kainos!

◆◆◆◆

Aplankykite!

Savininkas - Vladas POCIUS

Įvairiausių Medžio Išdirbinių Dirbtuvė

Mykolo Uselio

Santo Amaro

Av. de Pinedo, 931/41 Telefone 139

◆◆◆◆

Priima užsakymus langų, durų, venezianų, atlieka
visokius medžio įrengimus raštinėms,
bankams, stato laivelius, sudeda
parketo grindis, ir atlieka visokius kitus medžio
darbus.

Nepasigailėk laiko pasiteirauti!

ČIA DARBAS ATLIEKAMAS PIGIAU KAIP KITUR

DĖMESIO! «M. L.» Skaitytojai ir Bendradarbiai!

Siusdami korespondencija «M. L.» naudokitės tik

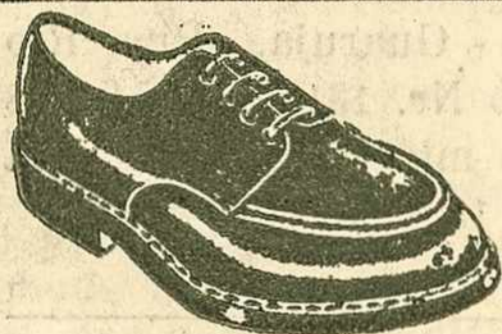
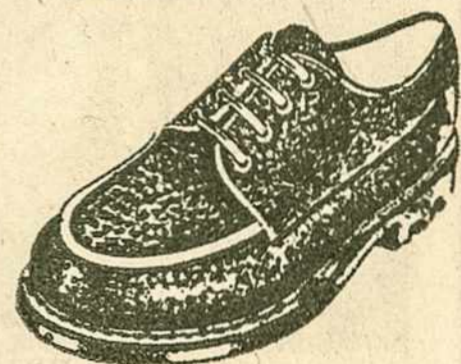
«M. L.» CAIXA POSTAL 371

UŽSAKYKITE

MŪSŲ

LIETUVŲ

SAVO PRIETELIAMS

CASAS
SÃO JORGE

APRENGIA VYRUS NUO GALVOS IKI KOJU

Batai, skrybėlės, marškiniai, kaklaraiščiai, kojinės, lietsargiai,
Taip pat batukai moterims ir vaikams.

Viskas geriausios rūšies, patvaru, gražu ir pigu.

IŠ FABRIKO TIESIAI VARTOTOJUI.

INDUSTRIA E COMERCIO DE
CALÇADOS MATELIONIUS LTDA.

KRAUTUVĖS:

Rua São Caetano, 526

Rua São Caetano, 510

FABRIKAS IR RASTINĖ:

Rua Javaés 719

São Paulo

PERES & PRANAS LTDA
MADEIRASĮvairiausios miško medžiagos pre-
kyba, tinkama statybai ir įvairių
rūšių baldams.

Peroba de Campos, Jacaranda, Cedra, Cerejeira ir kt.

Geriausia ir tinkamiausia Brazilijos miš-
kų medžiaga. Tuojau išpildomas ir di-
džiausias užsakymas.Avenida Churchill, 94 - 11.º Andar
- Sala 1110 Fones 52-0229 - Tele-
grafu Cabiuna Rio de JaneiroArte Grafica
LITUANIA LTDA.DIRBA VISUS SPAUDOS DARBUS
PIEŠINIAI KLIŠĖS SPAUDA
AVENIDA ZELINA, 706
CAIXA POSTAL 371 - SÃO PAULO

BAR 70

Parduodamas geromis sąlygomis puikiai
įrengtas BARAS, su dideliomis patalpomis tin-
kančiomis įrengti PIZZARIA ir restoranas.Tartis su *Snr. Santo*

AV. ZELINA, 684 - Vila Zelina - SÃO PAULO

Composto e impresso na

ARTE-GRAFICA LITUANIA Ltda.
AVENIDA ZELINA, 706 - SÃO PAULO - VILA ZELINA